

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XVI. De Adulterijs, & Stupro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

TITULUS XVI.

De Adulterijs, & Stupro.

Post Homicidium, quo leditur corpus, & vita proximi, examinatur crimen Luxuriæ, quâ ejusdem proximi vel thorus, vel pudicitia violatur. Species istius sunt

Fornicatio, Concubinitus, Stuprum, Adulterium, Incestus, Sacrilegium, Raptus, & vitium contra Naturam. De Raptu, agatur Tit. seq. de cæteris hic.

§. I.

De Fornicatione Simplicis, & Concubinitu.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Fornicationis triplex acceptio.
4. Est illicita Jure Divino.
5. &c. Et naturali.
8. Concubinitus diversa acceptio.
9. Differentia à Simplicis Fornicatione.

10. Non minus, quàm ista, imò magis prohibita est.
11. Pœna Simplicis Fornicationis.
12. &c. Et Concubinitus.

Quæritur 1. quid sit Fornicatio, & Concubinitus? **¶** Fornicatio sic dicta à Fornicibus, sub quibus Scorta, sive Meretrices habitare, & prostare quondam Romæ solebant, teste Isidoro *libr. 10. de Origin. tripliciter potest accipi. 1. latè*, quo sensu significat quemcumque concubinitum extra Matrimonium *can. lex illa 2. §. cum ergo. v. fornicatio autem caus. 36. q. 1. Farin. prax. crim. q. 137. n. 6.*

2. Strictè pro concubitu, sive coitu soluti cum soluta: quo nomine hæc veniunt, qui liberi sunt ab omni vinculo non solum conjugii, sed etiam cognationis, affinitatis, voti saltem solennis, & alterius Impedimenti Matrimonialis, ita, ut sic peccantes sine præviâ dispensatione conjugium validè inter se inire possent. Sylv. V. Luxuria q. 1. Azor. p. 3. l. 3. c. 4. princ. Farin. l. cit. n. 6. & 7. Pirhing hic n. 74. Wiestner n. 2. Reiffenstuel n. 35. Et in hoc sensu etiam Stuprum complectitur.

3. Strictissimè, & prout etiam à Stupro distinguitur, pro eo solum concubitu, qui fit à soluto cum soluta jam deflorata, ut colligitur ex §. cum ergo cit. ibi, Fornicatio autem --- specialiter intelligitur in usu viuarum, vel meretricum, vel concubinarum. Haun. tom. 6. de g. §. 7. tr. 2. n. 198. König hic n. 31. Wiestner n. 1. Reiffenstuel n. 54. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 23. Et hoc sensu accepta, si absque consuetudine fiat, dicitur Fornicatio simplex; si verò sit consueta cum aliqua, concubinitus. Azor. c. 4. cit. not. 2.

4. Quæritur 2. quo Jure prohibita sit Fornicatio Simplex? Fuerunt aliqui, qui putabant non esse illicitam. Sed contra unanimem omnium TT. sententiam teste Cla. S. Fornicatio n. 1. quæ fundatur in ipso Jure Divino, explicato per S. Apostolum Paulum 1. Corin. 6. v. 9. & 18. 1.

Thessal. 4. v. 3. Galat. 5. v. 19. & ab ipso Servatore Christo Matth. 15. v. 19. ubi inter opera, turpitudine, seu malitia mortali hominem coinquinantia, etiam fornicationem refert: ut proinde Concilium Vienne, relatum Clem. ad nostrum 3. v. septimò de Hæretic. meritò tanquam erroneam, & Hæreticam damnaverit propositionem, dicentium, quòd actus carnalis, cum ad hoc natura inclinet, peccatum non sit, maxime cum tentatur exercens.

Dubitârunt aliqui, an malitia Fornicationis Simplicis descendat solum ex Jure positivo Divino, an verò etiam ex Naturali: quibus patrociniùm præstitere Caramuel tom. 1. Fund. Theol. Fund. 12. n. 541. & Franc. Verde in Apolog. pro ipso, contra Borgiam q. 2. & 4. Nituntur 1. textu Osee 10. v. 2. ibi, *Sume tibi uxorem fornicationum, & fac tibi filios fornicationum*, ubi videtur DEUS præcepisse Prophetæ procreationem filiorum extra Matrimonium, & cons. istam, seu Fornicationem, non esse intrinsecè, & Jure naturali malam; nam in hoc DEUS dispensare non potest. 2. l. si uxor 13. §. sed §. 2. ff. ad Leg. Jul. de Adulter. l. que in concubitu 1. & l. in concubitu 3. cum duabus seqq. ff. de Concubin. ubi fornicatio videtur esse permissa, non autem est credibile, quòd harum legum auctores Jus Naturæ ignoraverint. 3. quia non apparet ulla ratio, quæ persuadeat, Fornicationem simplicem ex se, & intrinsecè malam, atque idcirco, seclusa Legge Divina positiva, prohibitam esse. 4. qui eadem passionis, ac voluptatis vehementia est in coitu viri cum sua uxore, quæ est in coitu soluti cum soluta. igitur vel uterque, vel neuter, Jure naturali præcisè spectato, illicitus est. 5. si esset aliqua ratio, quare fornicatio simplex esset Jure naturali prohibita, esset periculum ma-

malæ educationis proles : atqui ne proles malè educetur , singulari parentum providentiã caveri potest. ergo &c.

Sed his non obstantibus , est certa cæterorum DD. Orthodoxorum sententia cum S. Thom. 2. 2. q. 154. art. 2. Corp. quòd Fornicatio simplex sit Jure naturali illicita , ut adeo Innocentius XI. Decreto edito 2. Mart. 1679. inter alias scandalosas , & in praxi perniciosas Propositiones meritò retulerit hanc prædictorum duorum DD. sententiam , expositam his verbis : *Tam clarum videtur , fornicationem secundùm se nullam involvere malitiam , & solùm esse malam , quia interdicta , ut contrarium omni rationi dissonum videatur.* Ostenditur 1. ex textibus S. Pauli , & Christi Domini supra relatis , ubi fornicatio , & omnis immunditia carnalis non primùm vetatur , sed tanquam actus ob turpitudinem , & inhonestatem suam maximopere vitandus proponitur ; conf. supponitur jam aliunde veritus : quod colligitur ex *Matth. 15. v. 19. & 1. Corinib. 6. v. 9.* ubi annumeratur , & comparatur Idolorum servituti , veneficio , furto , homicidio &c. quæ ex omnium sententia ex se inhonesta , & intrinsecè mala sunt. 2. si fornicatio , & alii actus carnales , extra Matrimonium exerciti , non essent intrinsecè mali , sed tantùm Lege DEI positiva prohibiti , Gentiles , quibus Lex DEI positiva promulgata non est , his indulgendo non peccassent. peccarunt autem secundùm Apostolum *Rom. 1. v. 18.* & seqq. ubi illos , qui DEUM , quem per ea , quæ facta sunt , cognoverant , non sicut DEUM glorificaverint , traditos esse ait in reprobum sensum , ut facerent ea , quæ non conveniunt creaturæ rationali , & repleverunt omni iniquitate , malitiã , fornicatione , avaritiã &c. 3. conjugium à DEO , ut est Authornaturæ , in Paradiso institutum , & intentum est ad rectam educationem proles inde susceptæ , atqui huic fini adversatur fornicatio ; nam plerùmque ex hac susceptæ proles non educantur bene. ergo &c. 4. intrinsecè malus est actus , qui præcipuas duas hominis potentias , Intellectum , & Voluntatem , per se hebetat , impedit , & inordinatas reddit in actibus suis , hoc autem facit fornicatio , & quicumque coitus viri cum femina , alio , quàm qui à Naturæ Conditore DEO ad humani generis conservationem , & multiplicationem ordinatus est , modo factus , cùm per se ex eo oriatur cæcitas mentis , inconsideratio , precipitatio , inconstantia , amor sui , odium DEI , affectus præsentis sæculi , horror , vel desperatio futuri : quas octo Luxuriæ filias cum S. Gregorio Moral. c. 31. relatis verbis recenset Doctõr Angelicus 2. 2. q. 153. art. 5. pr. & quomodo ex actibus luxuriosis oriatur l. cit. in corp. pulchrè declarat.

Neque contrarium probant Argumenta allata pro Sententia negante. Ad 1. Oleas jussus est accipere mulierem fornicationum , h. e. ut Cornelius à Lapide cum aliis Interpp. ibidem annotat , fornicationibus deditam , non in concubinam , sed in veram uxorem , ut ex textu patet : & ex ea genuit filios fornicationum , h. e. conceptos quidem ex justo Matrimonio , sed qui secuturi erant exemplum Matris , & proclives similiter futuri ad libidinem. Ad 2. Legibus illis fornicatio non fuit approbata , sed tolerata tantùm ad vitanda graviora carnis flagitia , ut hodie alicubi Lupanaria : vel si contendas , eas Leges , utpote peccatum foventes , fuisse abrogatas à SS. Canonibus can. fornicari 10. dist. 88. can. nubendi 20. sin. caus. 17. q. 1. can. nemo 4. can. meretrices 11. & seqq. caus. 32. q. 4. & Clem. ad nostrum 3. 7. septimò de Heret. Imò etiam Juribus pleurarùmque Gentium , honestatis laude florentium , quibus fornicatio à Magistratu Sæculari punitur poenã arbitrariã , eaque pro Statutis loci diversa. Ad 3. malitiã fornicationis intrinseca patet ex probationibus , pro resolutione quæstionis allatis. Ad 4. negatur paritas ; nam conjunctio mariti cum uxore legitima fit ex intentione naturæ , non autem soluti cum soluta. Ne verò ex priore ob vehementiam passionis orientur effectus perversi , quos n. præc. ex fornicatione oriri diximus , imprimis Christus Dominus apud fideles sufficienter cavet , dum Matrimonium elevavit ad rationem Sacramenti , quo confertur gratia ad portanda onera conjugii : in cæteris Author naturæ providit auxilia naturalia , quorum vi intra fines Matrimonij se contineant conjugati. Ad 5. ratio , quare illicita sit fornicatio , est periculum malæ educationis proles inde susceptæ generale , quod manet , etsi in uno , vel altero casu singulari parentum providentia eveniat contrarium.

Quæritur 3. quotupliciter sumatur 8 Concubinatus , & quo Jure prohibitus sit ? 2. Concubinatus aliter sumitur Jure Civili , aliter Jure Canonico. Jure Civili Concubinarius dicitur , qui mulierem solutam domi suæ loco uxoris detinet , & cum ea consuetudinem habet. Diaz. pract. crim. can. 79. V. concubinarium n. 1. Mascard. de Probat. l. 1. concl. 341. n. 16. & 21. Farin. prax. crim. q. 138. n. 9. & 10. Azor p. 3. l. 3. c. 5. not. 4. Engl. hic n. 21. Schambog. n. 29. Reiffenstuel n. 61. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 24. Canonico Jure autem omnis ille Concubinarius appellatur , qui cum muliere aliqua soluta carnale commercium habere consuevit , sive illam in sua , sive in aliena domo retineat. Farin. l. cit. n. 12. Pa.

Pirhing *hic n. 76.* Wiestner *n. 13. ibid. cum cit.*

Differt ergo Concubinitus à Simplicifor-
nicatione; quia per unicum concu-
bitum fornicarium fit, & denominatur quis
Fornicator; ad Concubinarium verò con-
fuetudo, & actus sæpius frequentatus re-
quiritur. Diaz *n. 1. cit. v. consuetudinem*,
Farin. *n. 9.* Pirhing *n. 76.* Schambog. *n. 29.*
Si mulier, cum qua hujusmodi confuetudo
habetur, fit conjugata, sanguine, vel affi-
nitate juncta, sacra DEO, aut si hoc non
fit, si vir conjugii, aut Voti solennis vincu-
lo adstrictus sit, carnale commercium, in-
ter eos in initum, Fornicationi, & Concubi-
nati superaddit malitiam Adulterii, Ince-
stus, Sacrilegii, aut alterius criminis. Azor
c. 5. cit. not. 2. Wiestner *n. 13.*

De licentia Concubinitus dubitandi
rationem dat *can. is qui 4. Sc. dist. 34.*
ubi Christianis uxor, aut concubina per-
mittitur. *Sed dicendum*, eum non mi-
nus, imò magis, quam fornicationem
esse prohibitum, & quidem Lege non so-
lum Ecclesiastica *can. nemo 4. caus. 32. q. 4.*
sed etiam Divino, ac Naturali, per ratio-
nes, & textus allatos contra fornicationem
simplicem; quia Concubinitus, quòd du-
ret longiori tempore, est delictum longè
gravius fornicatione. Pirhing *n. 76. cit. fin.*
Ad textus in contrarium allegatos dico, ibi
Concubina nomine venire mulierem non
omnino solutam, sed desponsatam per verba
de presentii, cum minori tamen solennita-
te: quo sensu etiam Agar dicitur Concu-
bina Abrahæ, licet esset ejusdem uxori legiti-
ma.

Queritur 4. quæ poena constituta
sit Fornicationis, & Concubinitus deli-
cto? *v. de Jure Civili Fornicationi*
simplici, & Concubinitui nulla constituta
est poena, ut patet ex l. si uxor 13. §. sed
§. 2. ff. ad Leg. Jul. de adult. & l. que in
concubinato 1. ff. de Concubin. Jure Ca-
nonico Clericus fornicarius, præsertim si in
SS. Ordinibus constitutus, & Sacerdos sit,
punitur poenâ arbitrariâ, & pro locorum,
ac circumstantiarum varietate mitius, vel
severius. & tales ordinariè solent esse in-
carceratio, multa pecuniaria, suspensio ab
Officio, & si crimen notorium, aut valde
scandalosum, & Clericus incorrigibilis sit,
depositio, ac Beneficiorum privatio. Me-
noch. *de arbitrar. cas. 289. n. 1.* Farin.
prax. crim. q. 137. n. 16. 21. §. 24. Engl
hic n. 19. König *ibid. n. 32.*

Similiter arbitrariâ poenâ in foro
Ecclesiastico juxta Menoch. *l. cit.* animad-
verti potest in Laicos. Imò hunc animad-
vertendi in Fornicarios modum cum tem-
pore assumpsit etiam forum Sæculare;
nam ut advertunt Engl *hic n. 19.* König *n.*
32. Reiffenstuel *n. 57.* Magnif. P. Schmier
B. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

p. 3. de Delict. c. 2. n. 26. & ego *suprà n. 7.*
ad 2. insinuavi, defacto apud omnes bo-
nos, præsertim Germaniæ Magistratus sim-
plex Fornicatio arbitrariè juxta loci con-
fuetudinem punitur. Et ita in Fornicarios
animadvertere jubentur Judices, & Ma-
gistratus de Jure nostro Bavarico *Landts*
und Policey Ordnung Libr. 5. Tit. 9.
art. 19.

Acrius, quam Fornicatio Simplex,
punitur Concubinitus: & merito, cum
utique perseverantia in crimine sit circum-
stantia aggravans, & tanto sint graviora
crimina, quanto diutius durant, sicut di-
citur *c. fin. de consuet.* ac diurnitas tem-
poris peccatum non minuat, sed augmen-
tet *c. cum haberet 5. de eo, qui duxit &c.*
Engl *n. 22.* König *n. 32.* Reiffenstuel *n.*
62. Schmier *n. 26. cit.* Nec tolerari
ejusmodi cohabitatio etiam inter Sponfos
de futuro debet, cum inter illos præsen-
tius sit peccati periculum: ad quod tollen-
dum de Jure nostro Bavarico *l. cit. art. 16.*
salubriter constitutum est, ne Magistratus
hujusmodi inter Sponfos cohabitationem
ante publicam Nuptiarum Benedictionem
tolerent, sed eos vel ad actualem Ma-
trimonij contractum urgeant, vel illos in-
terea à se invicem separent, nec aliter in
suis Territoriis patiantur subsistere.

In Concubenarios Clericos quomo-
do prisco, & moderno Jure Ecclesiæ pro-
cedi solet, dictum est *Libr. 3. Tit. 2. à*
n. 7. Quoad Laicos *s. Synodus Trid.* ut
huic tanto malo opportunis remediis provi-
deret, *sess. 24. c. 8. de reform.* statuit,
hujusmodi Concubenarios tam solutos,
quam uxoratos, cujuscunque status, di-
gnitatis, & conditionis existant, si post-
quam ab Ordinario etiam ex officio ter-
moniti ea de re fuerint, & concubinas non
ejecerint, seque ab earum consuetudine
sejunxerint, excommunicandos esse, nec
absolvendos, donec reipsa admonitioni
factæ paruerint: si verò in Concubinato
per annum, Censuris neglectis, perman-
ferint, contra eos ab Ordinario severè pro
qualitate criminis procedendum.

Circa ipsas quoque concubinas, & mulieres,
sive conjugatæ, sive solutæ sint, Conci-
lium *l. cit.* constituit, ut ab Ordinariis lo-
corum ex officio graviter pro modo cul-
pæ puniantur, & extra Oppidum, vel Dico-
cesin, si id eisdem Ordinariis videbitur,
invocato etiam, si opus fuerit brachio
Sæculari, ejiciantur, aliis poenis, contra
adulteros, & concubenarios inflictis, in
suo robore permanentibus. Et huic Con-
stitutioni Concilii, & prohibitioni Con-
cubinitus etiam in foro Sæculari parendum
est; quia Leges Civiles in materia peccati à
SS. Canonibus correctionem accipiunt Engl
hic n. 23. König *n. 32.* Schmier *n. 26.* & *27.*

Hh

Ad

15 Ad dotationem, vel Matrimonium ob fornicationem simplicem, sine qualitate Stupri commissam, fornicator non tenetur: debet tamen alere prolem, quam femina ex eo concepit *c. cum haberet 5. fm. & ibi DD. de eo, qui duxit &c.* Nec audiri solet, tamen neget se esse patrem; nam si confessus, vel convictus fuerit de copula, hoc ipso praesumetur pater, nisi aliud monstrare possit. Engl *hic n. 20.*

Quodsi constet, aut fornicator probet, plures cum eadem muliere commercium habuisse, recurritur ad circumstantias, cui nimirum ex iis, qui cum illa deliquerunt, vel tempus partus, & physiognomia proli magis respondeat: imò aliquando favore proli, ne ob defectum alimentorum intereat, juramento mulieris statuitur, Engl *n. 20. Plura infra n. 26. & seqq.*

§. II.

De Supro.

S U M M A R I U M.

16. Stupri definitio.
 17. Et requisita, ut tale dicatur.
 18. Factum vi, fraude, vel metu continet malitiam injustitiae.
 19. Factum volenti à Simplici fornicatione non differt specie.
 20. &c. Poena Stupri Jure Civili.
 25. &c. Poena ejusdem Jure Canonico.
 28. &c. Sufficit, si Stuprator corruptam ducat, vel dolet.
 30. &c. Quando alternatio hæc locum habeat?
 33. &c. Penes quem sit electio?
 35. &c. Quibus casibus ad nihil teneatur Stuprator?
 38. &c. Ad quid teneatur, si puella ad Stuprum inducta est suasionibus, blanditiis &c.

40. Aut metu?
 41. &c. An suprador aliquid teneatur restituere patri puella?
 45. Quæ sit obligatio ipsius in conscientia ante sententiam?
 46. Quando per sententiam condemnatus ad dotandum, teneatur eam dotare?
 47. Modi, quibus ab obligatione hac liberare se potest.
 48. An ita liberatus, etiam sit immunis à poena?
 49. Quid sit Judex in causa Stupri?
 50. &c. Quomodo istud probandum & à quo?
 55. &c. A quo alii debeat proles, ex Stupro vel alio concubitu illegitimo procreata?

16 **Q**ueritur 1. quid sit Stuprum? *Re.* Stuprum potest dupliciter accipi. 1. late, quo modo acceptum est illicitus concubitus cum Virgine, aut Vidua honeste vivente *S. item lex 4. Inst. de Publ. Judic. l. inter 6. §. lex stuprum 1. ff. ad Leg. Jul. de Adult. imò etiam cum puero l. stuprum 34. §. adulterium 1. ff. eod. 2. proprie, & prout accipitur in præsentis Rubrica, est illicita Virginis defloratio, non præcedente pactione conjugali, Farin. *prax. crim. q. 147. n. 4. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. pr. Valleng. hic §. 2. n. 1. Engl n. 10. Schambog. n. 12. König n. 22. Reiffenstuel n. 44. cum S. Thom. 2. 2. q. 154. art. 6. & habetur *cum. Lex illa 2. S. cum ergo, v. Stuprum autem. caus. 36. q. 1.***

17 *Ex quo sequitur, ad hoc, ut foemina corruptio Stuprum dicatur, duo debere concurrere. Unum est animus, & propositum foeminam honestam contaminandi: & hinc Stupri condemnari non potest, qui virginem, veste meretricali indutam, defloravit arg. l. item apud 15. §. si quis virgines 15. ff. de injur. Bajard. ad Clarum §. Stuprum n. 4. König hic n. 27. Alzerum, ut delictum sit consummatum; conatus enim, licet ad actum proximum devenit, arbitraria, non ordinaria poena*

coercendus est, sicut in aliis delictis. *Burfat. vol. 1. conf. 49. n. 31. Boër. decis. 316. n. 3. König l. cit.*

Queritur 2. quotupliciter fieri Stuprum possit, & an Simplici Fornicationi superaddat specialem malitiam? 3. fieri potest dupliciter nempe vi, fraude, vel etiam metu injuste incusso, aut sine ictu, Si primum contingat, Fornicationi simplici superaddit malitiam injustitiae: & idem circumstantia hæc in Tribunali conscientiae necessarii aperienda est, Sanch. l. 7. de Matr. D. 14. n. 9. Laym. c. 13. cit. n. 3. Illung Theol. pract. tr. 4. D. 1. n. 60. Pirhing hic n. 37. Schambog. n. 13. Wiestner n. 16. Reiffenstuel n. 46. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 30.

Idem cum Sylv. Azor, Toletto aliqui dicunt de secundo casu, quando Stuprum infertur Virgini volenti, & in sui violationem sponte, ac liberè consentienti: & videtur probari à pari cum raptu Virginis, qui Injustitiae peccatum continet, etiam si puella consentiat in sui raptum.

Sed melius negant Sot. in 4. dist. 18. 19. q. 2. art. 4. Less. l. 2. de J. & J. c. 10. n. 2. & 6. Thom. Sanch. D. 14. cit. n. 5. Joan. Sanch. select. D. 29. n. 7. Conink de sacr. D. 7. dub. 4. n. 19. Valq. de Restit. c. 3.

c. 3. §. 1. dub. 1. n. 6. Laym. l. cit. n. 1. Barbof. in c. 1. n. 12. v. altera sententia b. tit. Zæf. hic n. 14. Pirhing n. 37. Schambog. n. 13. Wiestner n. 17. Reiffenstuel n. 46. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 29.

Ratio est; quia tali casu nulla injuria infertur ipsi Virgini, nulla ejus proli, nulla parentibus. Non Virgini; quia volenti, & consentienti non fit injuria l. injuria 1. §. usque adeo 5. ff. de Injur. Reg. nemo 145. & Reg. scienti 27. in 6. Non proli; quia nondum nata jus nullum habet, & si haberet, pariter violaretur per fornicationem simplicem, cum idem in hac sit malæ educationis periculum. Non denique parentibus talis Virginis; quia hi non magis jus habent in corpus filiz in corruptæ, quam corruptæ.

Ad rationem dubitandi nego paritatem. Disparitas est; quia per Raptum puellæ etiam volentis violatur jus patriæ potestatis, non verò per desolationem ejusdem, cum quoad usum corporis sui parentibus non subdatur.

Quæritur 3. quæ sit poena Stupri de Jure Civili? & cum distinctione: Vel enim illud commissum est sine vi, vel hac adhibita. Si primum, & Stuprator sit honestæ conditionis, poena Stupri est publicatio dimidia partis bonorum; si vilioris, est corporis coercitio, seu verberatio cum relegatione §. item Lex 4. §. poenam Inst. de Publ. Judio. Clar. S. Stuprum n. 3. fin. Farin. prax. crim. q. 147. n. 6. Wagner- eck in c. 2. b. tit. in Exeg. Haun. tom. 1. de J. & J. ir. 2. n. 697. Vallens. hic §. 2. n. 2. Pirhing n. 38. König n. 29. Wiestner n. 19. Reiffenstuel n. 47. Verum hæc poena, ut notat Manz. ad §. item Lex. cit. n. 15. hodie non practicatur, sed magis poena Juris Canonici, quæ est, ut stuprator vel dotet puellam, cum qua Stuprum commisit, vel eam uxorem ducat, prout dicitur mox n. 25. Quod tamen limitat Harppr. ad §. cit. n. 91. si contra Stupratorem Civilis actio institua- tur; secus, si agatur criminaliter, ut si pater, vel consanguinei puellam stupratam in Matrimonium Stupratori dare nolint, sed ad vindictam agere velint ob stuprum illatum; tunc enim, sicut & in aliis casibus similibus poenæ Civilis infligi possunt.

Si secundum fiat, & Stuprum commissum sit, vi adhibita, iterum distingui debet; nam si imperfectum sit Stuprum, eò quòd Virgo, aut Vidua honesta, cui vis illata est, è manibus Stupratoris, antequam flagitium perfecisset, se eriperit, vel erepta sit, in hujusmodi Stupratorem decreta est poena deordinationis, aut fustigationis, ut habetur l. sollicitatores 1. §. fin. in fin. ff. de Extraord. crimin. nunc verò jux- R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

ta const. crim. Carol. V. art. 119. extraordinaria. Si verò perfectum flagitium sit, in Stupratorem decreta est poena capitis, sive mortis. Gloss. in c. pervenit 2. V. plecendus b. tit. Abb. ibid. n. 5. Clar. §. Stuprum n. 3. fin. Farin. q. 147. n. 22. Wagner- eck in Exeg. c. 2. cit. Haun. n. 697. Pirhing n. 38. Wiest- ner n. 19. & constat ex l. sollicitatores, & Const. crim. l. cit. præsertim si valde honestæ, & pudicæ fæminæ, vel puellæ non- dum maturæ, aut etiam interveniente rap- tu corruptæ Stuprum illatum fuisset. Fa- rin. n. 26. §. 46. Gonzal. in c. 2. n. 6. Haun. l. cit. Zæf. n. 14. Engl. n. 16. Kö- nig n. 29. Wiestner n. 19. cit. Reiffenstuel n. 48.

Imò aliqui cum Paul. de Castro in 22. l. Raptores n. 4. C. de Episc. & Cler. poenam mortis infligendam putant tantum illi Stupro, quod junctum cum Raptu est. Alii etiam eum, qui stupravit Virginem immaturam, seu minorem duodecim annis, à supplicio mortis eximunt, & poenam il- lius remittunt arbitrio Judicis, ut videre est apud Farin. l. cit. n. 39. Alij denique à poena mortis exemptum volunt eum, qui vi meretricem compressit, ut notant Kö- nig hic n. 29. Reiffenstuel ibid. n. 49. Hæc tertia sententia videtur habere assisten- tem sibi Constit. crim. art. 119. cit. ubi ob stuprum violentum tunc poena capitis di- ctatur, si stuprata fuerit etiam unverselibz se Ehefrau / Wittib / oder Jungfrau. Aliera sententia sufficiens fundamentum non habet, cum certum sit magis delinquere eum, qui immaturam, quam qui maturam Virginem corrumpit; & ideo teste Farin. n. 37. non dubitandum, quin acrius puniri debeat. Equè debile fundamentum habet prima: hinc communior contrarium tenet. Illud indubitatum, quòd vi stu- prata, si hæc non conditionalis, sed ab- soluta sit, nullam poenam incurrat, cum etiam sit immunis à culpa l. si uxor 73. §. si quis 7. ff. & l. sedissimam 20. c. ad Leg. Jul. de Adult. König hic n. 29. Reif- fenstuel ibid. n. 50.

De casu, quo Stuprator, nulla via adhibita, puellam blanditiis, persuasioni- bus, promissionibus, & muneribus, aliis- que fraudibus, & fallaciis ad flagitium in- duxit, dissident inter se DD. Bajard. ad Clar. §. Stuprum n. 38. Menoch. de ar- bitr. cas. 288. n. 10. fin. & alii apud Fa- rin. q. 147. cit. n. 24. putant, etiam huic poenam capitis infligendam. Contra alij cum Tusch. præf. V. Stuprum concl. 710. n. 3. Farin. l. cit. n. 30. negant; quia aliàs ferè semper poena capitis infligenda Stupra- tori foret, cum ferè semper interveniant fallaces persuasiones, ac promissiones.

Porro quod, spectato Jure commu- ni controversum inter DD. est, id satis cla- Hh 2 re

rè deciditur in Jure nostro Bavarico *Landts- und Policey-Ordnung Libr. 5. Tit. 9. art. 19.* ubi circa Stupratores Virginum statuitur, ut, si Virgo per insidias, lenocinia, dona, promissiones, inebriationem, promissionem Matrimonii stuprata sit, Stuprator ad aliorum exemplum irremissibiliter, & ponderatis omnibus circumstantiis, conditione personæ violata, frequentiam criminis, etiam poenâ mortis puniatur. Si verò oppressa sit vi, aut potu amatorio inducta, post notitiam de flagitio habitam, delinquens sine mora incarceretur, & considerans iisdem circumstantiis, secundum eadem Statuta Bavarica, & Jus commune poenâ mortis afficiatur. Is autem, qui sub promissione Matrimonii etiam consentientem in hujusmodi conditionem stupraverit, coërceatur secundum conditionem personæ, & famina vitium passa satisfiat eo modo, quo Jure communi statutum est.

25 Quæritur 4. quæ sit poena Stupri de Jure Canonico? *Idem*, referre, an Stuprator sit Clericus, an verò Laicus. Si Clericus est, Jure veterum Canonum puniebatur Depositione ab Officio *can. lator 44. caus. 2. q. 7.* cum dotatione puellæ stupro violatæ *c. si seduxerit 1. h. tit.* Hodie autem præter Dotis præstationem arbitrio Judicis aliquando pecuniariâ, aliquando incarcerationis, aliquando Suspensionis, vel Depositionis poenâ plectitur. *Menoch. de arbitr. cas. 88. n. 6. Farin. prax. crim. q. 147. n. 65. Vallens. hic §. 2. n. 2. Engl. n. 15. Pirhing n. 43. Wiestner n. 20. Reiffenstuel n. 52. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 31.* Imò si vis accesserit, idem Clericus condemnari potest etiam ad carceres perpetuos, qui succedunt poenæ mortis in Laicos statuta. *Reiffenst. n. 53.*

26 Quodsi autem delinquens Laicus sit, tenetur corruptam ducere, vel si hanc pater dare renuerit, dotare *c. si seduxerit cit. & c. pervenit 2. h. tit.* nisi malit poenam sostigationis, aut intrusionis in Monasterium subire *c. pervenit cit.* Quæ etiam poenæ ex communi interpretatione tum demum infliguntur, quando ob inopiam deflorator Dotem præstare nequit, ut locum habeat, quod dicitur, *Qui non habet in are, luat in cute.* *Barbof. in c. pervenit cit. n. 1. §. seqq. Gonzal. ibid. n. 6. Engl. n. 11.* Neque hoc casu, si venerit ad pinguorem fortunam, tenetur eam amplius dotare; quia per luitionem in corpore dicitur satisfactum, & sic illa castigatio loco solutionis succedit *arg. l. sed si unius 17. §. si ante 6. ff. de Injur. Barbof. l. cit. n. 4.*

27 Porro poenæ istæ Canonice infligendæ sunt in terris temporaliter subjectis Ecclesiæ Romanæ, imò etiam in terris Imperii in foro, seu Tribunali Ecclesiasti-

co, licet Stuprum sit commissum à Laico; in terris verò Imperii, & in foro Seculari observandæ sunt poenæ proditæ Jure Civili, ut notat Fagnan. *in c. pervenit cit. n. 6. §. 7.* nisi etiam in hoc foro, ut *n. 20.* annotavi, abolitâ per consuetudinem poenâ Juris Civilis, observari, & infligi consueverint poenæ Juris Ecclesiastici.

Quæritur 5. an sufficiat, si Stuprator, 28 puellam à se corruptam, vel ducat, ob textum *c. si seduxerit 1. h. tit.* ubi Stuprator seductam jubetur simul dotare, *§. in uxorem habere copulativè:* quæ Constitutio cum primùm per Gregorium IX, inserta fuerit Corpori Juris Canonici, non potest dici fuisse restricta, & limitata per *c. pervenit 2. h. tit.* ubi videtur proponi solum obligatio disjunctiva; nam textus hujus *cap.* cum sit S. Gregorii M. longè antea vim Juris Ecclesiastici habuit, quàm textus *c. si seduxerit cit.*

Sed dicendum, de Juris rigore, quidem Stupratorem obligari ad puellam, à se corruptam, dotandam simul, & ducendam, si poenas Canonicas, in *c. pervenit. cit.* dictatas, velit effugere, ut notat Fagnan. *in c. pervenit cit. n. 2. Conzal. ibid. n. 8. Wiestner hic n. 21.* & clarè sumitur ex *c. si seduxerit cit.* De consuetudine autem tantum obligari ad alterutrum, ut scilicet eam ducat, vel si hoc renuit, Dotem illi constituat, juxta qualitatem suæ personæ, seu talem, qualem Virgines ejusdem cum ipsa conditionis accipere solent. *Clar. §. Stuprum n. 3. Salycet. in l. eum qui 18. c. ad Leg. Jul. de Adult. n. 3. Gomez in l. Tauri 80. n. 6. Farin. q. 147. n. 97. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. n. 3. Berlich. p. 5. concl. 38. n. 20. Fagnan. in c. pervenit cit. n. 3. Barbof. in c. 1. h. tit. n. 7. Gonzal. in c. 2. eod. n. 3. §. 8. Carpov. pract. crim. p. 2. q. 68. n. 13. Engl. hic n. 11. Pirhing n. 41. §. 42. König n. 30. Schamb. n. 18. Wiestner n. 21.* & teste Barbof. *l. cit.* decidit Rota in *Taurin. Matrim. 15. Jan. 1590.*

Ad Rationem dubitandi dico *cap. si seduxerit cit.* dispositionem hodie intelligendam disjunctivè juxta *l. sepe 53. ff. de V. S.*

Quæritur 6. quando alternatio hæc 30 locum non habeat? *Idem*, 1. quando puella in sui violationem consensit spe Matrimonii, sibi à Supratore promissi; tunc enim determinatè tenetur eam ducere, si promissio sit seria. Secus, si ficta, & simulata; quia tunc in foro saltem conscientia sufficet, si damnum, quod decepta patitur, eidem compensetur constitutione, vel autione Dotis, ut dictum est *Libr. 4. Tit. 1. n. 32.*

2. Quando is, qui puellam corrupit, 31 ducere eam non potest, quia impedimento Ord.

Ordinis Sacri, Ligaminis, vel alio dirimente prohibetur contrahere; tum enim stupratam determinatè tenetur dotare. Farin. *prax. crim. q. 147. n. 107. § 110.* Molin. *tr. 3. de J. & Just. D. 104. n. 9.* Pirhing *hic n. 42.* quia compensare illi debet, quod non ducat ipsam uxorem, prout obligatus fuisset, si Impedimentum non obstitisset.

Addunt communiter DD. in hoc eventu eum, qui cum vitata non potest contrahere Matrimonium, insuper puniendum poenâ aliquâ aliâ levi, vel pecuniariâ, vel aliâ arbitrariâ ratione Delicti, si verò Clericus in Sacris constitutus sit, etiam graviori, Molin. *l. cit.*

3. Si puella corrupta ex justa aliqua causa nubere Stupratori renuat, aut parentes illam eidem dare recusent; nam tunc iterum ad dotandam eam determinatè obligatur, ut contra Boich. *in c. pervenit cit. n. 3.* defendunt Clar. *§. Stuprum n. 3.* Salycet. *in l. eum qui 18. c. ad Leg. Jul. de Adult. n. 3.* Gomez *in l. Tauri 80. n. 6.* Menoch. *de Arbitr. cas. 288. n. 19. v. Secundus est casus in addit. Molin. D. 104. n. 9.* Farin. *n. 105.* Barbof. *in c. 1. n. 11. b. tit.* Gonzal. *ibid. n. 7.* Pirhing *hic n. 42.* Wiestner *n. 25.* *ibid.* ne si puella, aut parentes alieni sint à conjugio, Stuprator à poenâ immunis sit.

Quæritur 7. penes quem sit electio, cum alternatio aut ducendi, aut dotandi stupratam permittitur? *¶* est penes Stupratorem: sed tunc solum, quando in conjugium puella, & istius pater consentire paratus est; non enim tenetur ista corruptori nubere, etiam si iste Matrimonium in satisfactionem offerat, sed potest petere augmentum Dotis, ut possit alteri æquè bene nubere. *Idque procedit non solum, si fraude inducta fuit ad stuprum, quia v. g. Stuprator finxit se esse nobilem, aut divitem, cum non esset; tunc enim contra omnem æquitatem foret, feminam nobilem obligare ad contrahendum cum eo Matrimonium, utpote cujus contractu non compensaretur, sed potiùs augetetur damnum ipsi illatum: sed etiam si par sit conditionis; adhuc enim, recluso Matrimonio Stupratoris, petere potest augmentum Dotis, ne priveret libertate nubendi, cui vult, quam ante stuprationem habuit. Pirhing *hic n. 46.* & apud hunc *Azor, Lessius, Card. de Lugo.**

Porro est si puella vitium passa, & pater in conjugium cum Stupratore consentire parati sint, per hoc tamen isti necessitatem ad hoc contrahendum nullam imponunt: imò tunc primùm electio, an ducere illam, vel dotare velit, ut dictum est, locum acquirit, nisi defloratio facta fuerit cum promissione Matrimonii. Quod adeò verum est, ut neque tunc ducere defloratam injustus corruptor teneatur,

quando damnum ei illatum pecunia, seu augmento dotis refarcire non potest, si deflorata sit longè inferioris conditionis, ita, ut illam ducere nisi cum longè majori suo damno nequeat; quia generatim loquendo in omnibus debitis, etiam quæ ex delicto descendunt, non tenetur debitor cum notabiliter majore suo damno restituere, sive solvere creditori plus, quàm sit valor ipsius debiti, sive quando nequit solvere, seu reparare damnum, nisi cum longè majori suo damno, quàm sit id, quod intulit alteri. Sufficiet ergo casu hoc, ut si longè majus damnum stupratori ex Matrimonio, cum fãmينا corrupta inito, sequeretur, quàm sit illud, quod ipsi per Stuprum illatum fuit, aliis medijs, quibus poterit, data opportunitate, illud compensare procuret. Less. *l. 2. de J. & J. c. 10. n. 13.* Card. de Lugo *tom. 1. de Just. D. 12. sect. 1. n. 18.* Pirhing *n. 46. cit.*

Quæritur 8. quibus casibus ad nihil teneatur Stuprator?

¶ 1. si puella in sui violationem, nulla interveniente vi, fraude, aut metu, spontè ad id se offerendo consentit; quia *c. si seduxerit 1. & c. pervenit 2. b. tit.* ad ducendam, vel dotandam violatam stuprator obligatur tantùm, qui Virginem *seduxit, vel decepit.* non ita seducta, vel decepta est, quæ seipsam obtulit, ac liberè consentit. *conf.* obligatio ducendi, vel dotandi solum inducta est in compensationem injuriæ, per seductionem, vel deceptionem illatæ. atqui ea, quæ liberè in sui violationem consentit, non potest dici passa injuriam; nam ea non fit scienti, & consentienti *l. nemo 145. ff. & Reg. scienti 27. de R. J. in 6.* Molin. *tr. 3. de Just. D. 106. n. 1.* Less. *l. 2. c. 10. n. 9.* Barbof. *in c. 1. b. tit. n. 2.* Gonzal. *ibid. n. 2.* Wagnereck *in Exeg. fin. Haun. tom. 1. de Just. tr. 2. n. 687.* Pirhing *hic n. 49.* Schambog. *n. 19.* Wiestner *n. 23.* Idem dicendum, si fãmينا, per vim, metum, aut fraudem stuprata remittat obligationem satisfaciendi stupratori. Vasq. *de Restit. c. 3. §. 2. dub. 4.* Laym. *l. 3. tr. 3. c. 13. n. 2. cum cit.* *Proceditque hoc, si deflorans sit Clericus, sive Laicus; poterat enim puella cedere jure petendæ Dotis. Pirhing n. 53. & locum habet in utroque foro, conscientiæ, & externo, ita, ut nequæ à Judice tali casu deflorator compelli possit ad corruptam dotandam, vel si Laicus sit, ducendam; quia obligatio hæc, ut dictum est, innititur injuriæ. Pirhing *n. 49.* Schambog. *n. 19.**

2. Si mulier post corruptionem, ad quam vi, vel fraude inducta est, virum ejusdem conditionis invenit, perinde ac si esset virgo, nec ob eam causam aliud detrimentum passa est, quia stuprum occultum mansit, etiam viro, cui nupsit;

Hh 3

nam

nam hoc casu deflorator Virginis, saltem ante sententiam, & in conscientia non tenetur ad ullam satisfactionem, vel compensationem ei faciendam. Vasq. *de Restit. c. 3. §. 2. dub. 3. n. 8. Less. l. 2. de Just. c. 10. n. 15. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. n. 3. concl. 3. Haun. tom. 1. tr. 2. n. 691. Englbic n. 15. Pirhing ibid. n. 47.* Ratio est, quia pro injuria, prout contra distincta est à damno subsecuto nihil debet restitui, adeoque nec pro defloratione, sive violatione claustrum, seu sigilli virginalis; quia illa est irreparabilis; nec si damnum est, potest pecunia æstimari, aut compensari, sicut nec compensari potest, si alicui sit manus abscissa, vel oculus erutus: aliud verò damnum pretio æstimabile, ut supponitur, fœminæ ex stupro secutum non est. *Neque obstat*, quòd puella injustè stuprata constituatur in periculo non inveniendi commodum Matrimonium, ac antea habere poterat, quòd cum sit damnum pretio æstimabile, à stupratore compensari debet. *Contra* enim est 1. quia qui alterum constituit in periculo etiam vitæ amittendæ, aut facultatum, non obligatur ad restitutionem, nisi damnum re ipsa sequatur; quia periculum damni non est damnum. ergo si aliunde cessat periculum, etiam obligatio damnum compensandi cessat; quia ablatum fuit totum damnum, ad quod solum tollendum tenebatur is, qui injustè alicui damnum, vel periculum damni intulit. *Less. l. cit. n. 16. Pirhing n. 47. cit. Excipitur*, nisi fœmina, antequam se periculo tali non inveniendi æquè commodas nuptias exposuerit, de illo compensando pacta fuerit. *Pirhing l. cit. in fin.*

37 3. Si mulier jam fuisset antea corrupta ab alio, aut aliàs inhonestæ vitæ, & profligatæ famæ; nam huic nec Matrimonium, nec Dos, præcindendo à speciali pacto, à Stupratore suo debetur, cum nullum per ipsum passa sit damnum: Sufficienter ergo, si Stuprator arbitrio Judicis puniatur aliâ mitiori pœnâ. *Clar. §. Stuprum n. 3. Fagnan. in c. pervenit cit. n. 4. Pirhing hic n. 41. Wiestn. n. 22. ibid.* Aliud est, si quæ corrupta jam antè fuit ab alio, vulgò, & publicè habebatur pro virgine; huic enim is, qui carnaliter illam per vim, aut fraudem cognovit, si inde infamiam passa sit, ita, ut non possit tam commodè alteri nubere, sicut antea, satisfacere teneretur arbitrio prudentis viri. *Navar. Man. c. 16. n. 19. Azor p. 3. l. 5. c. 5. difficult. 11. Vasq. de Restit. c. 3. §. 2. dub. 2. Pirhing n. 48.* Similiter ad reparandum honorem, & damnum infamiæ injustè illatum resarciendum tenetur Stuprator, qui Virginem, postquam liberè in stuprum sine vi, fraude, vel metu consensit, ipse postea, divulgato flagitio, infamavit, *Molin. tr. 3. D. 104.*

n. 13. fin. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. n. 2. §. Excipe, Pirhing n. 48. Paupertas puellæ defloratæ sola, si aliàs honestæ vitæ illa sit, ab obligatione eam ducendi, vel dotandi non absolvit eum, qui illam vi, fraude, vel metu compulsam corrupit. *Wiestner n. 22. hic cum aliis passim.*

Quæritur 9. an dotare, vel ducere, Stuprator teneatur puellam, quam suasionibus, blanditiis, precibus, etiam importunis, aut assiduis, vel muneribus induxit ad consensum in Stuprum, sine alia tamen vi, fraude, vel minis? *¶* negativè, si spectemus præcisè obligationem in conscientia, & ante sententiam Judicis. Ita ex probabiliori Sententia docet *Less. l. 2. de Just. c. 10. n. 14. Molin. tr. 3. D. 106. n. 1. Vasq. de Restit. c. 3. §. 2. dub. 1. n. 4. §. 5. Lugo tom. 1. de Just. D. 12. sect. 1. Haun. tom. 1. tr. 2. n. 687. Pirhing n. 50. hic, Schambog. n. 19. ibid. contra Navarrum, & Toletum.* Ratio est, quia preces, & dona vim non inferunt, nec cogunt, vel faciunt involuntarium, etiam mixtum, sicut metus, sed solum blandè alliciunt; adeoque facilè repellì possunt, si fœmina feridè velit.

Excipi debet, nisi preces fuissent adhibitæ à tali personâ, cui fœmina non facile audet dissentire, uti sunt adhibitæ à Domino, Principe, vel Superiore; his enim inducta si consensisset in Stuprum, Stuprator eam teneretur ducere, vel dotare; quia ejusmodi preces causant metum reverentialem, & multum minuunt libertatem consensûs, imò injuriam quandam continent. *Less. Lugo, Pirhing, Schambog. l. cit.* Idem dicendum, si fœmina præ verecundia non est ausa dissentire; tunc enim coacta consentire censenda est, nec Stuprator excusabitur ab obligatione restituendi. *Pirhing l. cit. & apud hunc Molin. Vasq.* Imò ut idem Pirhing cum allegatis monet, etiam in casu præc. n. quando preces &c. nullum sibi habent admixtum metum, probabile est admodum, quòd Stuprator, qui puellam honestam istis induxit ad consensum in stuprum, dotare illam, aut ducere teneatur: quæ sententia, sicut miseris puellis est favorabilis, ita consulenda in praxi, prout etiam fatetur *Vasq. l. cit. n. 6.*

Quoad metum distingui debet, an injustè incussus puellæ sit, an verò justè. *Si injustè*, & propterea puella consensit in Stuprum, injuriam continet, & propterea obligatio nascitur ad compensandum damnum illatum vel per contractum Matrimonij, vel per constitutionem, aut auctorem Dotis. *Si justè*, ut si Stuprator comminatus est ei, quòd velit ipsam apud Patrem, vel Judicem accusare in casu, & causa in qua licitè, & justè facere istud

istud poterat, non tenetur ad restitutionem. Lugo *sect. 1. cit. n. 18.* Pirhing *n. 50. fin.*

41 Quæritur 10. an Stuprator teneatur aliquid restituere Patri puellæ, in potestate ejus constitutæ; quàm liberè consentientem stupravit, si Pater propterea augeat Dotem, ut possit filiam in æquè bono Matrimonio collocare? Affirmant D. Antonin. *p. 2. tit. 5. c. 6. §. 1.* Bern. Diaz. *præf. canon. c. 83. n. 6.* Cordub. *l. 1. q. 13. col. 4. §. ubi est isti, & seq.* Gutier. *l. 1. qq. can. c. 37. n. 24.* Valent. *2. d. 9. q. 3. p. 3. §. an autem, & quando &c.* & alij apud Sanch. *l. 7. de Matr. D. 14. n. 11.* Fundantur 1. quia Stuprum filix redundat in injuriam Patris. 2. per illud læduntur facultates Patris, dum cogitur aut Dotem filix stupratæ augere, si velit illam locare in Matrimonio, aut in nuptiam perpetuè alere. 3. præjudicatur etiam potestati patriæ; nam Patris est custodire filiam, ejusque integritatem usque ad nuptias, dum ergo stuprator integritatem filix aufert, patri præjudicat.

42 Sed probabilius est, Stupratorem hoc casu ad nihil teneri Patri. Ita Sot. *l. 4. de Just. q. 7. art. 1. ad 2. §. an verò vice versa,* Petr. Navar. *l. 2. de Restit. c. 3. p. 4. dub. 2. n. 423. §. mihi aliter videtur,* Molin. *tr. de Just. D. 106. n. 2.* Vasq. de Restit. *c. 3. §. 2. dub. 4.* Sanch. *D. 14. cit. n. 11.* Less. *l. 2. de Just. c. 10. n. 9.* Layman. *l. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. n. 2. §. neque obstat,* Barbof. *in c. 1. n. 2. h. tit.* Haun. *tom. 1. tr. 2. n. 690.* Pirhing *hic n. 51.* Ratio est 1. quia filia est Virginitatis suæ domina, & nuptiarum jacturam pati volens potest, etiam renitente Patre. 2. si filia, deflorationi suæ consentiens, haberet pecunias proprias, quibus Patri posset satisfacere, non teneretur, cum tamen sit causa principalis injuriæ, & damnorum, quæ ex defloratione ipsius spontè admittuntur. igitur multò minùs tenebitur deflorator, qui est causa minùs principalis. 3. ipsa virgo potest invito Patre nubere, cui voluerit, ita ut nec ipsa, nec vir propterea aliquid teneantur restituere Patri pro injuria hoc modo ipsi illata.

43 Similiter ad nihil tenetur patri stuprator, saltem in conscientia, & ante sententiam Judicis, si fæmina, per vim, metum, aut fraudem stuprata, remittat ipsi obligationem satisfaciendi. Less. *l. 2. de Just. c. 10. n. 9. §. 19.* Vasq. de Restit. *c. 3. §. 2. dub. 4.* Laym. *l. 3. tr. 3. p. 3. c. 13. n. 2.* Card. de Lug. *tom. 1. de Just. D. 12. sect. 1. n. 9. §. 10.* Haun. *tom. 1. tr. 2. n. 690.* Pirhing *hic n. 52.* Ratio est, quia sicut filia ante damnum illatum potuit cedere jure suo sine injuria Patris, ita etiam post damnum acceptum potest cedere Ju-

re suo ad petendam ejus compensationem, etiam sine consensu patris, cum debitum istud, quo stuprator vitiatæ obligatur, non sit immediatè pecuniarium, sed tantum ad nuptias, vel dotem, cui debito ipsa renuntiare potest, cum possit velle non nubere.

Neque contrarium probant Argu-44 menta adversæ partis. Ad 1. ex injuria, secluso damno, non oritur obligatio satisfaciendi per pecuniam, vel aliud temporale ex natura rei, & in foro conscientia, sed solum respondet ei pœna, quæ non debetur ante sententiam Judicis, & pro læso honore potest satisfieri petitione veniæ, vel simili honoris exhibitione. Ad 2. imprimis Pater non tenetur augere dotem filix, ut honesto Matrimonio locari possit, si ipsa volens stuprata est; & si spontè augeat, damnus volens patitur. Deinde damnus istud solum indirectè sequitur, intercedente videlicet voluntate filix, quæ tanquam corporis sui, & nuptiarum domina, jus habet, ut absque injuria id damnus indirectè inferat utendo jure suo, à quo non tenetur abstinere ex Justitiæ præcepto, ut id damnus caveat. Ad 3. jus illud custodiae pater habet dependenter à voluntate filix, quæ tanquam domina potest liberè absque injuria uti suo corpore.

Quæritur 11. utrum Stuprator, qui 45 juxta *c. si seduxerit 1. & c. pervenit 2. h. tit.* corruptam à se tenetur ducere, aut dotare, ad hoc obligetur in conscientia, & antè Sententiam condemnatoriam? R. ad neutrum teneri, modò damnus stupro illatum alio modo sufficienter reparat, ut corrupta æquè honestum Matrimonium inire, quàm ante corruptionem, possit. Covar. *p. 2. de Sponsal. c. 6. §. 8. n. 15.* Vasq. de Restit. *c. 3. §. 2. dub. 5. n. 14.* Less. de Just. *l. 2. c. 10. n. 11.* Pirhing *hic n. 44.* Wiestner *n. 27. §. 28. ibid.*

Post Sententiam, quæ condemna-46 tus est ad corruptam dotandam, statim obligatur ad præstandam Dotem, non expectato tempore nuptiarum, ut ex *l. un. §. & si quidem 1. §. sive maritum nolentes c. de Rapt. Virgin.* colligit. Haun. *tom. 6. de I. §. 1. tr. 2. n. 586.* Et hinc si mulier sic corrupta sine nuptijs moriatur, ejus exigendæ jus ad istius prolem, vel alios hæredes transmittitur, ut cum Bajard. *ad clar. §. Stuprum n. 74. §. sed ego vidi* notat Haun. *l. cit. & sequitur P. Wiestner n. 28.*

Potest tamen Stuprator, ne ad do-47 tem præstandam condemnatur, duplici via eximi. 1. si cum puella deflorata transgat. *Clar. §. fin. q. 58. n. 14.* Haun. *l. cit. n. 597.* Wiestner *n. 28. cit.* estque receptum quotidiana praxi, 2. si puella corrupta aliud

aliud à Judice nihil exigat, nisi ut Stuprator eidem condemnatur ad certam pecuniam in prolis, ex Stupro procreata, alimenta impendendam. Haun. n. 583. Imò si Stuprator cum puella ante, vel post flagitium convenit de certo pretio, non potest ista plus petere, quàm de quo inter ipsos conventum est; quia residuum censetur remississe ultro. Haun. n. 591. Wiestner n. 24.

48 Integrum tamen his casibus adhuc Judici erit, tam puellam consentientem, quàm Stupratorem alijs modis plectere. Puellæ quidem serè, sicut ob fornicationem simplicem, plecti solent, ut Haun. n. 596. observat. Stuprator verò puniri potest, & puniri passim consuevit poenâ carceris, vel pecuniariâ, aliquando etiam, si circumstantiæ valde aggravantes accedant, ad fustigationem, & alias graviores poenas proceditur Haun. n. 595.

49 Quaritur 12. quis sit Judex in causa Stupri, & quomodo hoc probandum est, si Stuprum commissum est à Clerico, vel persona Ecclesiastica: de eo cognoscit Judex Ecclesiasticus. Si verò à Laico, est crimen mixti fori, ita, ut de eo cognoscere possit tam Judex Sæcularis, de quo per se clarum est, quàm etiam Ecclesiasticus prout deducitur ex c. *pervenit 2. b. tit.* ubi sermo est de Laico, qui Virginem decipiendo ad stuprum induxit, & Gregorius Papa Episcopo Sipontino præcipit, ut non solum excommunicetur, sed etiam corporaliter castigetur, & in Monasterium detrudatur, si renuerit stupratam ducere in uxorem, Judex autem Sæcularis non potest excommunicare, nec in Monasterium detrudere, igitur cognitio de Stupro etiam pertinet ad Judicem Ecclesiasticum: conf. est causa mixti fori, Pirhing *bic n. 60.* Schambog. *ibid. n. 20.* & alij passim.

50 Quoad probationem Stupri distinguendum est, an Stuprator fateatur, se rem habuisse cum foemina, an verò neget. Si primum, duplex adversus ipsum præsumptio militat pro foemina: una, quòd Virgo fuerit; altera, quòd seducta à stupratore: conf. si Stuprator alleget contrarium, dicendo illam non fuisse Virginem, quando illam carnaliter cognovit, vel non fuisse à se seductam, quod utrumque, vel alterutrum corrupta asserit, ipse istud probare debet; quia præsumptio stat pro puella, & propter delictum transfertur onus probandi in ipsum Stupratorem. Abb. in c. 1. b. tit. n. 5. Clar. S. *Stuprum n. 4.* Barbof. in c. 1. cit. n. 2. § 4. Engl *bic n. 14.* Honor. n. 18. Pirhing n. 61. Wiestner n. 24. Quod si intentionem suam non probet Stuprator, credetur puellæ asserenti se Virginem fuisse, & à Stupratore seductam, etiam sine

juramento, nisi istud petatur, & eidem condemnabitur Stuprator ad illam vel ducendam, vel dotandam. Tusch. V. *Stuprum concl. 1237. n. 39.* Mascard. de Prob. *concl. 1237. n. 6.* & *concl. 1410. n. 2.* Pacian. l. 2. de Probat. c. 2. n. 10. Barbof. in c. 1. cit. n. 5. Haun. tom. 1. tr. 2. n. 687. Pirhing *bic n. 62.*

Excipitur, si aliunde constet, quòd puella jam antea corporis sui copiam alij fecerit, vel si præsumptio contra stupratam promineat: qualem præbet, si die, noctuque alios ad se liberè admisset, aut permisisset non permittenda. Bald. in l. neque 10. n. 4. C. de Probat. Mascard. de Probat. *concl. 985. n. 3.* König *bic n. 26.* Et admittuntur ad hujusmodi probationem faciendam etiam testes singulares, de diversis actibus inhonestis deponentes; quia hi actus ex diversis particularibus tendunt ad probationem generis. Farin. *prax. crim. q. 136. n. 74.* § *segg.* Sufficit etiam, allegari, & probari, quòd ejusmodi puella jam ante fuerit malæ famæ, & pro virgine passim non habita; tunc enim eidem etiam juranti credendum non foret, cum ejusmodi mulieres facillè contemnunt juramentum. Farin. q. 146. n. 139. Pirhing *bic n. 62.* Engl *ibid. n. 14.*

Aliud dicendum in casu secundo distinctionis n. 50. allatæ, quando mulier asserit se corruptam, vel imprægnatam, à Titio, is verò negat se carnaliter ipsam cognovisse; tunc enim non est standum nudæ assertioni etiam juratæ mulieris, si alias probationes non afferat arg. c. *significasti 5. b. tit.* Pirhing *bic n. 63.* König *ibid. n. 25.* Ratio est, tum quia generatim loquendo onus probandi incumbit affirmanti, non neganti l. *ei incumbit 2. ff. de Probat.* tum quia uni soli testij non creditur c. *licet 23. de testib.* præsertim si testis ille sit in causa propria; quia in hac nullus idoneus testis est l. *nullus 10. ff. & l. omnibus 10. C. de testib.* Imò cæteris paribus plus credendum est viro, quàm mulieri; nam testimonium mulieris varium, & mutabile est c. *forus 10. §. fin. de V. S.*

Quare Stuprum, à Titio sibi illatum, puella vitium passa alijs modis, & per probabiles conjecturas, atque indicia probare debet: quæ si non convincant, neque ad plenam probationem sufficiant, deferendum est Juramentum viro ad purgandam suam innocentiam, ejusque Juramento standum est arg. c. *significasti cit.* Si verò nihil omnino probavit puella, ne præsumptivè quidem, absolvendus est reus, etsi nihil omnino præstiterit c. *fin. §. sanè de Jurejur.* Et hanc esse praxin in pluribus Curijs Episcopalibus testatur Gobat p. 2. *Alphab. Matr. n. 188.* & cum eo Pirhing *bic n. 63. §. quare si.* Cæte-

54. Ceterum stuprum, sicut & simplex fornicatio iisdem ferme modis probari potest, quibus Adulterium: de quo *infra* n. 91. & *seqq.* Sicut ergo ad hoc sufficient probationes ex præsumptionibus vehementissimis, & moraliter connexis cum flagitio, ita etiam sufficient ad probandum stuprum. Aliæ præsumptiones, quamvis vehementes, ad probandum plene Stuprum, aut Fornicationem simplicem commissam in ordine ad poenam ordinariam infligendam non sufficient: quales sunt, si Juvenis, & Puella per plana, & nemora, per vias, & in via vagari pluries conspecti sint, nisi præcesserit monitio, aut alia indicia, vel adminicula concurrant *c. tertio* 13. de *præsumpt.* & *ibi* Abb. n. 4. Piching n. 63. & *ceterum.* Item non est sufficiens probatio Stupri, aut Fornicationis, quando reperti sæpe sunt invicem soli in loco obscuro: imò Gobas in *Theol. Juridico Moral. c. 32. sect. 2. n. 21.* putat, non induci vehementem præsumptionem flagitij actu commissi, si deprehensi sunt simul jacuisse in eodem lecto, præsertim induti; quia sæpe contingit, ut nihil omnino impudicum agant, vel non nisi oscula, & turpes tactus exerceant sine intentione ipsius copulæ.

55. Quaritur 13. à quo proles, ex Stupro, vel alio illegitimo concubitu procreata, ali debeat, an à patre, an verò à matre? si stuprator cum matre prolis transegerit super alimentis ipsi præstandis, conventionem illorum standum est *arg. Reg. contrahus 85. in 6.* Si nulla compositio, vel transactio facta inter eosdem sit, dissident inter se DD. Nam Gloss. in *c. fin. V. post triennium de convers. infidel.* Covar. p. 2. de *Sponsal. c. 8. §. 6. n. 19. Less. l. 2. de Jusf. c. 10. n. 42.* Antonell. l. 2. de *Temp. Legal. c. 58. n. 2.* ad hujusmodi prolem alendam primo triennio obligant matrem, postea patrem: quod desumunt ex *c. cum haberet 5. de eo, qui duxit &c.* ubi statuitur, filijs spurij præstanda necessaria ab utroque parente secundum facultates, cujus ambiguitatem, quo tempore quisque parentum succedere tali proli debeat, videtur tollere *l. nec filium 9. C. de Patr. potest.* ubi dicuntur alimenta trimo subministranda à patre, igitur nondum trimo præstari debebant à matre.

56. Sed revera ex neutro textu allegato probatur aliquid. Non ex *c. cum haberet*; quo ibidem Pontifex solum corrigi Jus Civile *Auth. ex complexu C. de intest. nupt.* qua filijs Spurijs adimebantur alimenta paterna. Non ex *l. nec filium cit.* quia Lex ista solum loquitur de filio legitimo; ponitur enim sub Titulo *De Patria potestate*, in qua filij Spurij non sunt *l. cum legitime 19. & l. lex nature 24. ff. de Stat. homin.*

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

Hinc dicendum, quòd mater primo triennio (nam antè triennium à lacte depelli non solebant infantes) solum teneatur ad alimenta lactis, pater verò in reliquis. Ita Abb. in *c. ex litteris 2. n. 4. de convers. infidel.* Lambertin. de *Jur. Patron. art. 6. q. 3. pr. n. 21.* Molin. *tr. 2. de Jusf. D. 168. n. 11.* & teste Colero apud Berlich. p. 5. *conclus. 38. n. 43.* à celeberrimis ICtis pronuntiatum est.

Ostenditur ex ipsis textibus in contrarium allegatis, nam à Jure Canonico quoad Jus alimentorum, à parentibus accipiendorum, illegitimi quodammodo coæquantur legitimis, atqui legitimis primo triennio mater tantum tenetur ad præstanda alimenta lactis, pater verò ad reliqua. ergo idem dicendum de illegitimis.

Dux tamen Exceptiones hic faciendæ sunt.

Una ex parte Matris; nam si hæc ob paupertatem, infirmitatem, nobilitatem lactandæ proli vel omnino, vel ob patriæ consuetudinem sine dedecore vacare non posset, conducenda patris expensis foret nutrix. *Surd. tr. de Aliment. tit. 1. q. 14. n. 8.* Joan. Garc. de *Expens. c. 13. n. 31.* Molin. *D. 168. cit. n. 12.* Barbof. *Additam. in c. cum haberet cit. n. 3.* Wiestner *hic n. 33.*

Alterà ex parte patris; nam si hic ob paupertatem præstare alimenta proli nequeat, ad ea obligabitur mater, & in hujus defectum avi, ut monet cum alijs Molin. *l. cit. n. 13.* König *hic n. 36.* Wiestner *l. cit.*

Et ita se res habet, quando Stuprator fatetur stuprum à se commissum, & de alijs corivalibus non constat. Secus est, quando stuprata ex indicij, & probationibus de fornicatione, cum alio commissâ, suspecta est; tunc namque ei juramentum purgationis indicitur, ut se liberet à suspicionem fornicationis, certumque infantis patrem indicet, antequam alimentorum onus stupratori imponatur, ut cum *Fontanell. Carpzov. & Mavio* notat König *hic n. 30. fin.*

Quodsi constet unum ex duobus proli illegitimæ patrem esse, incertum autem, quis determinatè ex illis, videndum est, an cum utroque consistere Matrimonium potuerit respectu Matris, an cum uno tantum, non verò cum altero ob impedimentum dirimens. Si hoc secundum, alimenta proli debebuntur ab eo, cum quo Matrimonium potuit consistere, & hic agnoscendus pro patre; quia in dubio præsumendum est, quòd est honestius, & favorabilius proli, est autem favorabilius præsumi susceptam ex eo, qui impedimento dirimente non laborat; sic enim potius erit naturalis, quam spuria, ergo &c.

Si primum, obligatio præstandi alimenta proli inter utrumque dividi debet, &

& uterque ad id concurrere, eo ferè modo, quo dividenda est res, quæ certò spectat ad duorum alterutrum, nescitur autem,

ad quem illorum, Vasquez in 1. 2. D. 68. n. 44. § 47. quem sequitur P. Wiestner hic n. 34. § 35.

S. III.

De Adulterio.

S U M M A R I U M.

62. Adulterij Definitio.
 63. Ejus malitia in quo consistat?
 64. An purgetur per consensum alterius conjugis?
 65. 66. Quotuplex sit Adulterium?
 67. 68. An committatur cum uxore putativa, vel Sponsa alterius?
 69. 70. Pœna adulterij Civilis.
 71. Pœna criminalis Jure Ecclesiastico.
 72. &c. Et Jure Imperiali.
 75. &c. Cause excusantes à Pœnis adulterij.
 80. Quo tempore accusatio ejusdem cesset?
 81. An conjux innocens agere contra alterum de adulterio possit?
 82. 83. An uxor accusare adulterium mariti?
84. 85. Quis ordo observandus inter eos, qui possunt hoc accusare?
 86. An illius accusare etiam possit minor 25. annis?
 87. 88. 89. Quinam accusari de illo possint?
 90. Quid sit Lenocinium, & quæ illius pœna?
 91. &c. Quænam probatio requiratur, & sufficiat ad probandum Adulterium?
 95. 96. Quis sit Jurex competens in causa ejusdem?
 97. 98. An qui criminaliter egit de adulterio postea de illo agere possit civiliter, & vicissim?
- XI. inter alias meritò vetuit hanc propositionem: Copula cum conjugata, consentiente marito, non est Adulterium, adeoque sufficit in Confessione dicere, se esse fornicatum.
- Quæritur 2. quotuplex sit Adulterium? R. Adulterium dividi potest in Simplex, sive Unilaterale & in Duplex, seu Bilaterale. Simplex est, quod vel à marito alieno cum soluta, vel ab uxore aliena cum soluto committitur. Duplex, seu Duplicatum dicitur, quod à marito alieno cum uxore aliena perpetratur. Azor p. 3. l. 3. c. 7. not. 2. König hic n. 4. Reiffenstuel ibid. n. 3. § 4. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 41. Itud priore gravius est; quia per illud adulter non tantum lædit fidem propriæ uxori debitam, sed etiam jus alterius mariti, & frequenter liberorum ejus, si ex tali adulterio filius nascatur, quem deinde veri Liberi, tanquam putativum fratrem, pro cohærede habere, & pater alimentare debet, Engl hic n. 3.
- Utrumque tamen est verum, & 66 proprium Adulterium, ut patet ex can. ille 14. §. cum ergo, & can. seq. caus. 32. q. 5. can. fin. caus. cit. q. 6. c. transmissa 4. de eo, qui cognovit &c. Ratio est, quia utroque modo violatur fides conjugalis. Neque refert, quod Jure civili carnalis conjunctio viri conjugati cum soluta Adulterium esse non censeatur, & adulterij pœnis non puniatur; nam hoc Jure in Adulterio tantum consideratur feminis confusio, & ab hoc proveniens incertitudo prolis, quam conjunctio

62. Quæritur 1. Quid sit Adulterium? R. Adulterium dupliciter potest accipi. 1. latè, in quo sensu est quæcumque conjunctio carnalis, non conjugalis can. nemo 4. ans. 32. q. 4. 2. stricte, & proprie & eatenus est violatio thori alieni. Sylv. V. Adulterium n. 1. Host. in Summ. hic n. 1. Vallenf. §. 1. n. 1. Pirhing n. 1. König n. 3. Reiffenstuel n. 2. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 36. Vel, ut aij ex mente S. August. de Bon. conjug. c. 4. loquuntur, est violatio fidei, & thori conjugalis.

63. Hinc duplex est ejus malitia: una Luxuriæ; quia est concubitus viri cum femina extra conjugium: altera Injuriæ; quia est violatio juris, quod conjuges ad se invicem habent, ut obligare se invicem possint ad non dividendam carnem suam cum alio. S. Thom. 2. 2. q. 154. art. 3. Azor p. 3. l. 3. c. 7. pr. Pirh. hic n. 1. Schambogenn. 2. Lullung Theol. præct. tr. 4. D. 1. n. 58.

64. Neque malitia hæc purgatur, vel tollitur per consensum alterius conjugis, eò, quod hic consentiat in adulterium conjugis adulteri; quia adhuc injuria infertur DEO auctori naturæ, qui indissolubili vinculo utrumque conjugem adstrinxit sibi invicem: quamvis tali casu conjux consentiens in adulterium alterius non possit actionem, vel querelam instituere super injuria à conjuge sibi illata; quia scienti, & consentienti non fit injuria, neque dolus. Reg. 27. in 6. Hinc Innocentius

Atio conjugati cum soluta non inducit. *Contra* Jure Canonico consideratur violatio fidei conjugalis, atqui eadem castimonia debetur à viro, quæ ab uxore, & uterque conjux ad fidem mutuo promissam æqualiter obligatur *can. nemo 4. princ. caus. 32. q. 4. Clar. S. Adulterium n. 2. Gonzal. in c. 2. b. tit. n. 5. Zoel. ff. ad Leg. Jul. de Adult. n. 2. Vallens. hic. S. 1. n. 1. Engl. n. 2. Pirhing n. 2. 7. ubi tamen in fin. König n. 6. Reiffenstuel n. 18. Wiestner n. 37. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 43.*

67 *Quæritur 3. an Adulterium committatur cum uxore alterius putativa, vel Sponsa?* *Ad 1. re ipsa, & Theologicè loquendo concubitus cum uxore putativa alterius adulterium non esse, cum nullum inter hujusmodi conjuges putativos intercedat vinculum, quod adulterio violatur: de rigore tamen Legum pro tali habetur. prout patet ex l. si uxor 13. S. plane 1. ff. ad Leg. Jul. de Adult. ubi Ulpianus, Plane inquit, sive iusta uxor fuit, sive injusta, accusationem (adulterii ab ea commissi) injungere vir poterit; nam S. Sextus Cæcilius ait: Hæc Lex ad omnia Matrimonia pertinet. Ex quo textu Abb. in c. plerumque de Donat. int. vir. S. uxor, arguit, mulierem, pro conjugata habitam, si dormierit cum alio viro, amittere Dotem in pœnam delicti sui, licet aliàs probaretur nullitas Matrimonii. Consentit Gloss. in c. plerumque cit. V. repetere: ubi citat alios textus, & ponit hanc Regulam: quòd crimina secundum intentionem judicentur.*

68 *Ad 2. certum est Adulterium committi per violationem Sponsæ alterius de præfenti; quia nuptias non concubitus, sed consensus facit. Idem non pauci volunt committi, quando violatur alterius Sponsa de futuro, ob duplicem textum. 1. l. si uxor 13. S. Divi 3. ff. ad Leg. Jul. de Adult. ubi adulterii crimen etiam in Sponsa vindicandum asseritur. 2. can. omne 10. S. item caus. 27. q. 2. ibi, Qui sponsam alterius in agro opprimit, morie moriatur; quia uxorem alterius violavit. Verum ego ad hoc dubium jam dixi Libr. 4. Tit. 1. n. 38. violationem Sponsæ alterius de futuro adjunctam quidem sibi habere peccatum Injultitiæ, non tamen esse propriè adulterium, ex Rationibus allatis. Neque obstant, textus allati in contrarium, ad 1. ibi non deciditur, quòd corruptio Sponsæ alienæ sit adulterium, sed tantum deciditur, quòd similem mereatur pœnam, cum similem innocenti Sponso injuriam inferat. Ad 2. ibi sermo est de desponsata per verba de præfenti, ut patet ex can. si quis 11. & can. seq. q. cit. & notant Zoel. hic n. 2. Pirhing ibid. n. 3. fin.*

69 *Quæritur 4. quo: modis agi ex adulterio possit?* *Re. potest agi vel civiliter, R. P. Schmalzgrueber L. V. T. 1.*

vel criminaliter. Quando civiliter agitur, duplex Adulterii pœna est. Prima Divortium, seu separatio quoad thorum, & cohabitationem, ad quam agere conjux innocens potest, *c. tua 5. de Procurat. c. ex litteris 5. de Divort. S. Novell. 117. c. 8.* imò si Adulterium notorium sit, ab Adultero conjux innocens divertere probabilius propria autoritate potest, ut colligitur ex c. significasti 4. fin. de Divort. & dictum est Libr. 4. Tit. 19. n. 110, ad quem Titulum plura videri possunt, quæ alij sub Rubrica præfenti disputant. Altera pœna est amissio Dotis, & Donationis propter nuptias; nam hæc conjugi innocenti restitui debet cum omnibus, quæ nocenti attulit *c. plerumque 4. de Donat. int. vir. S. uxor. l. ex consensu 8. S. hæc nisi 4. S. S. seq. C. de Repud. Novell. 11. c. 3. S. 2. S. dictum est Libr. 4. cit. Tit. 20. n. 111. S. seqq. ubi plura de amissione Dotis, & Donationis propter nuptias ob Adulterium.*

Præterea civilis obligatio etiam in foro conscientie incumbit adultero, si ex assertione adulteræ, aliisque sufficientibus argumentis sibi persuadeat, vel persuadere debeat, prolem ex se genitam esse, ut restitutionem faciat marito adulteræ, qui patrem se credens, proli adulterinæ alimenta, vel dotem dedit: item Liberis legitimis adulteræ, qui propter successione Spurijs læsi sunt; quia adulter vera causa hujus læsionis est, conf. sicut quilibet alius, qui alterum contra Justitiam læsit in bonis, ad restitutionem merito obligatur. Sed & ipsa mater adultera, tanquam simultanea causa dictæ læsionis, tenetur vel prolem adulterinam manifestare marito, aut alijs Liberis, vel aliam compensationem iisdem facere de bonis proprijs: de quo plura infra Tit. 38.

Criminalis pœna alia est Jure Ecclesiastico, alia Jure Civili prodita. Jure Ecclesiastico aliter puniuntur Adulteri Laici, aliter Clerici. Laicis olim infligebatur pœna Excommunicationis *c. intelleximus 6. b. tit. & famina adulteræ, si mariti eas nolent recipere, ad agendam pœnitentiam in Monasterium perpetuo detrudebantur c. gaudemus 19. de convers. conjugat.* Hodie tamen Adulterorum Laicorum punitio passim relinquitur Curie Sæculari, ut notat P. Wiestner hic n. 41. Circa Clericos hoc Jure tria sunt constituta. 1. si adulterium in Judicio confessus, vel convictus de eo est Clericus, deponi ab Officio, & Beneficio, atque insuper in Monasterium ad agendam toto vitæ tempore pœnitentiam detruudi debet *can. si quis Clericus 10. & can. seq. dist. 81.* cui tamen detractioni, cum hodie exoleverit, sufficit pœna carceris, vel alia similis, & ali-

sunt causæ, ob quas cessant poenæ adulterii privatæ, sive Civiles, vel etiam publicæ, & criminales, ut videre est apud Gloss. in c. 6. v. *mutua compensatione* b. tit. Hoff. *ibid.* Farin. *prax. crim. q. 141. n. 95.* & *seqq.* Haun. *tom. 1. de J. & J. tr. 2. à n. 708.* Zoel. *bic à n. 9.* Pirhing *n. 34.* König *n. 10.* Reiffenstuel *n. 23.* & *24.* & alios passim. Et 1. quidem poena adulterii Civilis cessat, si etiam alter conjux commiserit adulterium; nam tunc neuter conjux agere ad Divortium, & Dotis, vel Donationis propter nuptias restitutionem potest, quòd eo casu compensetur crimen pro crimine, prout patet ex c. *intelleximus* 6. & c. *fin. b. tit. l. viro* 36. junct. Gloss. *ff. solut. Matr.* & dictum est *Libr. 4. Tit. 19. n. 107.* & *Tit. 20. n. 115.* Aliter se res habet quoad poenas criminales; nam his adhuc locus est, etiam si uterque conjux adulterii reus sit. Abb. in c. 6. cit. n. 5. Covar. p. 2. de *Sponsal. c. 3. §. 6. n. 5.* Sanch. l. 10. de *Matr. D. 8. n. 36.* Vivian. in c. 6. cit. *circ. med.* Barbol. *ibid. n. 5.* Wagnereck *not. 2.* Gonzal. in c. *fin. n. 1.* Haun. *tom. 1. de J. & J. tr. 2. n. 707.* Ratio est, quia poenæ criminales spectant satisfactionem Reip. quæ per secundum adulterium gravius læditur, ut adeò neutrum manere impunitum debeat. Quare, non obstante exceptione similis adulterii à viro commissi per uxorem opposita, poterit adhuc vir accusare uxorem adulteram Proceatque hoc etiam in foro conscientiarum; quia idem servandum est in utroque foro, quando forum externum non nititur falsa præsumptione, Sanch. l. cit. n. 43. Pirhing *bic n. 33. fin.*

2. Si uxor violenter sit oppressa l. si uxor 13. §. *siquis plane* 7. & *vim passam* 39. pr. ff. ad *Leg. Jul. de Adult.* quia tunc cessat culpa, igitur etiam poena cessare debet. Aliud est, si uxor non per vim absolutam, quæ omne voluntarium tollit, sed per gravem metum sit carnaliter cognita; nam tunc, quia coacta voluntas non excusat in maleficiis, hujusmodi metum passa uxor poenam meretur, sed mitiorem, non verò ordinariam sed civilem, vel criminalem: & hinc nec dote, nec consortio mariti privari potest; quia metus excusat à dolo. *adulterium* autem (in ordine ad poenam ordinariam) sine dolo malo non committitur, prout dicitur l. si ex lege 43. ff. ad *Leg. Jul. de Adult.* Sylv. V. *Adulterium n. 10.* Minus excusatur à poena adulterii conjux, quæ adulterium commisit propter necessitatem extremam famis, vel paupertatem; nam adhuc puniendi est tanquam adultera, tam civiliter, quam criminaliter quamvis fortasse hoc secundo modo aliquantum mitius. Farin. q. 142. n. 15. Zoel. *bic n. 13.* Pirhing *n. 35.* Ratio est, quia Adulterium

intrinsicè, & ita malum est, ut nulla voluntate, vel consensu humano, nec aliâ circumstantiâ, extrinsicè accedente, purgari, vel tolli possit; debet enim quis potius omnia mala pati, & mori, quam in adulterium, vel fornicationem consentire.

3. Excusat à poena adulterii ignorantia saltem inculpabilis, qualem habet mulier, quæ ab alieno viro decepta, putans hunc esse suum maritum, ab eo carnaliter cognoscitur; item credens maritum suum esse mortuum, cum alio nuptias contrahit: quod etiam dicendum de Virgine, quæ nubit alieno viro, nesciens hunc esse jam uxoratum; neque enim in his casibus adulteræ dici poterunt, quamdiu inculpabiliter laborant hujusmodi ignorantia: illâ tamen sublata, adulteræ esse incipient, si hujusmodi perrexerint adherere, & continuare flagitium *can. si virgo* 5. *caus. 34. q. 1.* Wefenbec. ff. *b. tit. n. 14.* Gonzal. in c. 3. b. tit. n. 9. Zoel. *bic n. 9.* Pirhing *n. 9.* König *n. 10.* Reiffenstuel *n. 23.* Quin ab adulterii poenis Azor p. 3. l. 3. c. 2. not. 8. Farin. q. 141. n. 97. Pirhing, König. *citt. excusatum* volunt etiam illum, qui ignorat mulierem, quam cognoscit, esse nupram viro; quia, ut ex l. si ex lege 43. ff. b. tit. dictum est n. *prec.* Adulterium sine dolo malo non committitur. Ignorantia autem excusat à dolo. Alii tamen cum Diaz, *Deciano*, & aliis hoc casu exceptionem nullam agnoscunt; quòd talis à principio dederit operam rei illicitæ.

4. Accusari Adulterii nequit in foro externo, nec pro adultero haberi, qui adulterium animo meditatus, solutam poluit, quam conjugatam; putavit utrumque enim cogitatione ita adulterium committatur, revera tamen non committitur, quòd in delictis forum externum veritatem, non verò opinionem spectet: nec quis propter opinionem, vel cogitationem, sed propter factum, & delictum ipsum punitur. König *bic n. 11.* Reiffenst. *ibid. n. 24.* Contrarium tamen cum Diaz *pract. crim. can. c. 85. V. Adulteri n. 5. §. quando autem Clericus*, defendit Farin. q. 141. n. 102. ubi putat hoc casu intrare poenam adulterii, ex ratione ad finem n. *prec.* datâ.

5. A poena ordinaria Adulterii eximitur ille, qui ex parte sua conatus est thorum alienum conspurcare, atque ad actum propinquum defacto pervenit, si reipsa commixtio secuta non fuit, ob duplicem rationem, unam generalem; quia consuetudine, per totum Mundum approbata, teste Clar. §. *fin. q. 92. n. 1.* conatus, quamvis actui proximus, regulariter non punitur: alteram specialem; quia hoc casu cessat confusio sanguinis, & incertitudo prolis, quæ causæ poenæ ordinariæ statuendæ locum dedisse videntur. Quare hujus-

jusmodi conatus compesci fustigatione, carcere, vel aliâ poenâ arbitrariâ poterit. Farin. q. cit. n. 103. Carpzov. *prax. crim.* p. 2. q. 16. n. 2. König *hic n.* 11. *fm.* Reiffenst. n. 24.

80 6. Cessat accusatio adulterii, si tempus ipsi præfixum sit elapsum. Zoel. *hic n.* 9. Pirhing n. 34. Haun. l. cit. n. 710. Porro Maritus jure speciali mariti accusare potest uxorem adulterii intra 60. dies utiles, computandos à tempore soluti Matrimonii per divortium l. non solum 3. & ibi Gloss. V. ex dissolutione, & l. Jure 6. c. ad Leg. Jul. de Adult. Gonzal. in c. 4. b. tit. n. 3. Zoel. *hic n.* 3. Pirhing *ibid.* n. 8. Idem tempus 60. dierum concessum est Patri adulteræ, quod tamen ipsi non currit, dum maritus accusat: si verò uterque tam maritus, quam pater differat accusare, utriusque hoc tempus currit l. si maritus 4. pr. ff. ad Leg. Jul. de Adult. Gonzal. Zoel. Pirb. l. cit. Post dies 60. elapsos admittuntur ad accusandum etiam extranei (& inter hos quoque maritus, & pater, si privilegium 60. dierum neglexerint, sed jure extranei) intra quatuor menses utiles l. si maritus cit. §. extraneis 1. & l. miles 11. §. Sexaginta 6. ff. eod. Porro accusatio hujus criminis, uti & reliquorum Legis Juliae, puta stupri, lenocinii &c. illud speciale habet, quòd quantumvis reliqua crimina regulariter tantum spatio 20. annorum extinguantur l. querela 12. C. ad Leg. Corn. de fals. Adulterium tamen, & similia præscribantur quinquennio, ita, ut eo lapso, nullum amplius accusandi jus sit: numeraturque quinquennium istud à tempore commissi criminis, & est continuum l. adulter 5. C. ad Leg. Jul. de Adult.

Porro quibus alijs modis præter mutuum compensationem cesset poena Civilis Divortii, & amittendæ Dotis, vel Donationis, propter nuptias, dictum est *Libr. 4. Tit. 19 à n. 103. & Tit. 20. n. 114. cum duob. seqq.*

81 Quæritur 6. an conjux innocens adulterium conjugis accusare, aut agere ex causa adulterii adversus eundem possit? certum est 1. utrumque conjugem adversus nocentem posse civiliter ad Divortium, & lucrum Dotis, vel propter nuptias Donationis, ita omnes. Neque hic distinguendum est, an maritus accesserit ad solutam, vel aliam conjugatam. Farin. *prax. crim.* q. 141. n. 104. Certum est 2. actionem injuriarum ex adulterio non solum marito innocenti contra uxorem adulteram, sed etiam uxori innocenti contra maritum nocentem competere; quia ex viri adulterio injuriam & ipsa patitur, Bald. in l. 1. C. ad Leg. Jul. de Adult. n. 3. Brunnem. *ibid.* n. 2. Farin. l. cit. n. 106. Pirhing *hic n.* 6. §. ex quo infertur, Wiestn. *ibid.* n. 48.

Certum est 3. à marito innocente ad poenam adulterii Legalem accusari uxorem posse l. ex lege 2. ff. ad Leg. Jul. de Adult. Imò huic ante omnes alios, ipsam etiam Patrem, & cognatos uxoris adulteræ accusatio competit l. cit. §. si simul 8. quòd justus dolor eum præ alijs impellat.

An verò etiam uxor ad poenam Legalem de adulterio accusare Maritum possit, dubium moveri potest: quod tamen distinctione dissolvitur inter Jus Civile, & Canonicum. Nam jure Civili uxor accusare maritum suum adulterum non permittitur l. publico 1. C. ad Leg. Jul. de Adult. & ibi Gloss. V. violato, Host. *Summ. hic n.* 1. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 7. §. 6. n. 5. Sanch. l. 10. de Matr. D. 8. n. 33. Farin. q. 141. cit. n. 104. Haun. *tom. 6. de J. & J. tr. 2. n. 106.* Pirhing *hic n.* 6. Wiestner n. 49. Reiffenstuel n. 28. tum quòd marito, tanquam capiti suo, majorem reverentiam debeat uxor; tum verò, quòd adulterium in uxore ob sobolis incertitudinem, quam inducit, & falsi partus suppositionem multò gravius jure reputetur, quam in marito. Tiraquell. *connub. l. 1. Gloss. 1. p. 1. n. 44.* Imò si uxorem maritus criminaliter accuset de Adulterio, ipsa eidem similis criminis exceptionem nequit opponere, quòd adulterium ipsius adulterio mariti par esse non videatur, ob rationes allatas, quibus accedit, quòd injuria, quam ipsa adulterando infert marito suo, sit longè gravior, quam ea, quam ipsi infert maritus; ipsa enim adulterando inquinat thorum mariti sui, iste autem, sive accedat, ad solutam, sive ad conjugatam aliam, non inquinat suum ipsius thorum, adeoque nec uxoris suæ, sed thorum viri illius, cum cujus uxore rem habet. *Sot. in 4. diff. 37. q. un. art. 3. Covar. n. 5. cit. Sanch. n. 34. Pirhing n. 6. §. ex quo infertur.*

At Jure Canonum ad mariti adulterii accusationem etiam uxor admittitur *can. fin. caus. 32. q. 5. Durand. Specul. de Adult. n. 5. Farin. q. 141. n. 105. Pirhing hic n. 7. Reiffenstuel ibid. n. 29.* quia hoc Jure adulterium æquè in utroque conjugate damnatum est *can. fin. cit. & can. si quis uxorem 4. caus. cit. q. 1. ubi Gloss. V. ad imparia ait,* eos in adulterio deprehenso ad imparia non judicari quoad debitum reddendum, quoad divortium, quoad accusationem. Quam SS. Canonum constitutionem imitatus est Carolus V. *const. crim. art. 120.* ubi uxori accusationem mariti adulteri discretè permittit. *Wesembec. ff. ad Leg. Jul. de Adult. n. 12. Brunnem. in l. 1. cit. n. 4. Pirhing n. 7. cit. fin. Wiestner n. 51. Reiffenstuel n. 29.*

Quæritur 7. quis ordo observandus inter eos, qui Adulterium accusare possunt, & volunt? Ante omnes alios, etiam patrem adulteræ, ut n. 82. dictum est, ad-

mitti-

mittitur ad accusandum adulterium uxoris suæ maritus : idque procedit, etiam si pater præverit in accusando adulteram, modo maritus non fuerit negligens in accusatione instituenda, ut *l. ex lege 2. §. si simul 8 ff. ad Leg. Jul. de Adult.* additur; vel nisi pater maritum infamem arguat, aut doceat colludere magis cum uxore, quam ex animo accusare; tunc enim pater præferetur marito; aliàs postponetur, ut habet textus *l. nisi 3. & notat ibidem Gloss. V. infamem, Vivian. in c. 4. v. §. in accusando b. tit. Barbos. ibid. n. 1. Gonzal. n. 3. Haun. tom. 6. de J. §. J. tr. 2. n. 105. Zoel. hic n. 3. Pirhing n. 4. Reiffenstuel n. 25.*

85 Post maritum cessantem, aut nolentem agere admittitur ad accusandum adulterium Pater mulieris *l. ex lege cit. §. si simul 8. & l. seq. ff. eod.* Post patrem verò reliqui cognati, scilicet frater, patruus, avunculus adulteræ, & alii, quos verus dolor ad accusandum impulsi *l. quamvis 30. c. eod.* Cessantibus propinquis admittuntur denique extranei *l. si maritus 4. §. extraneis 1. ff. eod.* quia adulterium inter Delicta publica connumeratur *l. non omnia 1. ff. de Publ. Judic. & §. item Lex Julia 4. Inst. eod. de delicto* autem publico quilibet de populo ad accusandum admittitur, modo mas sit, & major 25. annis *l. palmam 43. §. senatus 10. ff. de rit. nupt. Welfenbec. ff. ad Leg. Jul. de Adult. n. 10. Harppr. §. item Lex Julia cit. n. 38. Gonzal. in c. 4. h. tit. n. 3. §. 4. Zoel. hic n. 3. Pirhing n. 5. Reiffenstuel n. 26. §. 27.*

86 Minor 25. annis adulterij accusare non potest; quia non videtur idoneus acculator, qui nondum est robustæ ætatis: suum tamen Matrimonium si velit vindicare, admitti debet *l. si maritus 15. §. Lex Julia 6. ff. ad Leg. Jul. de Adult. n. 10.* cum auctoritate tamen Curatoris *l. clarum 4. C. de auctor. præband. Gloss. in l. §. cit. V. audietur, Gonzal. l. cit. n. 4. Pirhing n. 5. prop. fin.* Non obstat autem volenti vindicare proprium Matrimonium, quòd sit adhuc filiosam, nam etiam iste accusare uxorem potest de adulterio, perinde ac si sui juris esset, etiam invito patre *l. inter 6. §. filiosfamilias 2. ff. ad Leg. de Adult. Pirh. n. 5. fin.*

87 Queritur 8. quinam adulterij accusari possint? R. accusari possunt tam adulter, quam adultera, modò per dolum adulterium sit commissum, i. e. modò sciverit eam, cum qua scortatus est, alterius uxorem esse; nam, ut ex *l. ex lege 43. ff. ad Leg. Jul. de Adult.* dictum est n. 77. adulterium sine dolo malo non committitur. *Hof. Summ. hic n. 4. Pirhing n. 9. König n. 10.*

Proceditque hoc 1. etiam si talis mu- 88
lier sit publica meretrix; nam si conjugata sit, acculari, & puniri potest, tanquam rea adulterij *l. si uxor 13. §. sed §. in ea 2. ff. ad Leg. Jul. de Adult.* ubi ad litteram dicitur, sed §. in ea uxore potest maritus adulterium vindicare, que vulgaris fuerit. *Gloss. ibid. V. vulgaris. Azor p. 3. l. 3. c. 2. not. 8. Farin. q. 141. n. 84. Pirhing n. 9. cit. Extens. 1. ne,* que publica adultera est, minus puniatur, quam mulier, que occultè solum adulteratur. Neque obstat, quòd *l. si ea 22. c. h. tit.* dicatur, cum meretrice adultera crimen cessare; nam ibi adulterium accipitur pro Stupro, juxta *Gloss. ibid. V. adulterij.* Conjugatus tamen, accedens ad talem adulteram conjugatam, non potest accusari, ac puniri, tanquam reus adulterij; quia non videtur violasse thorum alienum, ubi nullus est thori pudor, & respectus, sed promiscua, & vulgaris, marito connivente, turpitudine. *Farin. l. cit. n. 85. ubi ait, hodie ita servari in praxi. Quamvis Clar. §. adulterium n. 3. dicat, quòd etiam quoad mulierem meretricem cesset poena, adeoque etiam acculatio criminalis adulterij.*

Procedit 2. ut accusari possit non tan- 89
tùm, qui mœchantur, sed etiam qui quavis ratione quæstum ex adulterio faciunt: quales sunt, qui lenocinium exercent, five prostituunt uxores suas *l. mariti 29. §. qui quæstum 3. ff. ad Leg. Jul. de Adult.* qui domum scientes præbent, ut adulterium in ea fiat *l. qui domum 8. ff. eod.* item qui prohibitas, & illicitas nuptias contrahunt, ut qui pupillam suam uxorem duxit *l. qui pupillam 7. ff. eod. Hof. Summ. hic n. 4. Pirhing l. cit. extens. 2.*

Est Lenocinium delictum publicum, 90 & committitur prostituendo virgines, uxores, liberos, vel alias feminas, aut earum prostitutionem permittendo. Poena ejus, si liberi à parentibus, aut uxores à maritis prostituuntur, probabiliter est poena gladii *arg. l. ex lege 2. §. lenocij 2. ff. ad Leg. Jul. cit.* Si personæ aliæ, est arbitraria pro qualitate, & circumstantiis delicti modò major, modò minor, veluti præcisio aurium, fustigatio, poena exilii &c. *Constit. crim. carol. V. art. 123. Haun. tom. 6. tr. 2. n. 369. §. seqq.* ubi plura de Lenocinio videri possunt.

Queritur 9. quanam probatio requiritur & sufficiat, ut quis condemnari, tanquam reus adulterij, possit? *Ratio dubitandi* est, quia ut criminaliter condemnari aliquis possit, aliàs requiritur, ut is crimen in Judicio confessus, vel de eo per probationes legitimas, & luce meridiana clariores convictus sit. Atqui de adulterio, cum plerumque in locis secretis,

tis, & arbitris, qui de eo testificari possent, remotis, perpetretur, talis probatio haberi non potest, nisi casu, quo constat maritum ultra annum fuisse absentem, vel impotentem ad coitum, ergo his duobus casibus demptis, nulla videtur esse probatio sufficiens.

92 Sed dicendum, ad probationem adulterij sufficere, si in ejus probationem afferantur violentæ, & vehementissimè urgentes præsumptiones, seu tales, quæ ex indicijis, sive actibus, & circumstantiis delicto proximis, & cum eo ordinariè conjunctis sunt ortæ. Sumitur ex *c. maritis 4. b. tit. ibi, Maritis etiam ex suspitione uxores accusare permittitur est*, intellige, non qualicumque, sed hæcenus descripta. Ratio est, quia habita tali præsumptione, jam habetur certitudo moralis perpetrati criminis, & qualis, spectata ejus qualitate, moraliter haberi potest; conf. nullum morale periculum est, ne innocens condemnetur: quod tamen foret, si præsumptio minor sufficeret. Sylv. *V. Adulterium n. 9. Borojus in Rubr. de Judic. n. 20. fin. Menoch. l. 1. de præsumpt. q. 58. n. 3. Mascard. de Probat. concl. 57. n. 6. Sanch. l. 10. de Matr. D. 12. n. 49. § 41. Haun. tom. 6. de J. & J. tr. 2. n. 117. Pirhing hic n. 13. Wiestner n. 52. Reiffenstuel n. 30.*

93 In specie præsumptiones hujusmodi sunt. 1. si solus cum sola, nudus cum nuda, in eodem lecto jacere visus sit, multis locis secretis, & latebris ad hoc commodis, & horis electis, ut habetur *c. litteris 12. de Præsumpt. Abb. ibid. n. 3. Navar. ad Rubr. de Judic. n. 10. Menoch. l. 5. præsumpt. 41. n. 11. § seqq. Sanch. D. 12. cit. n. 45. Pirhing n. 13. Wiestner n. 53. Reiffenstuel n. 32.* 2. si accusati de adulterio, ut crimini derogarent fidem, obtulerunt consanguinitatem, & nihilominus, conjuge mortuo, inierunt inter se Matrimonium *l. siqui 34. C. ad Leg. Jul. de Adult. Durand. Specul. tit. de Præsumpt. §. 2. n. 4. Menoch. l. cit. n. 7. Pirhing n. 13. Wiestner n. 53. Reiffenstuel n. 33.* 3. si is, qui de crimine adulterij suspectus est, propterea à marito ter in scriptis, & testibus præsentibus monitus est, ut à colloquio, & conversatione cum uxore sua abstineat, & nihilominus, hac denuntiatione insuper habita, in loco suspecto, & ad adulterium idoneo cum ea conversari non desinit *Auth. siquis ei C. ad Leg. Jul. cit. Durand. n. 4. Menoch. n. 9. cum reliquis supra.* Operanturque præsumptiones istæ non tantum, ut ijs habitis, & legitime probatis, procedi possit ad Divortium, & amissionem Dotis, sed etiam ut infligi possit poena criminalis adulterij, ordinaria quidem in duobus posterioribus casibus, extraordinaria saltem

in primo, ut bene advertit Menoch. *l. cit. n. 8. 10. & 15.*

Præter has præsumptiones afferuntur adhuc aliæ quædam. 1. si mulier à marito proprio discedat, & viro de incontinentia suspecto, aut diffamato adhaereat, eique cohabitet. Barbof. *in c. 6. b. tit. n. 6.* 2. si ea, invito, aut infcio marito, clam accedat, & pernoctet in domo viri suspecti. Menoch. *l. cit. n. 23. Pirh. n. 14. Reiffenstuel n. 36.* 3. si absente, aut ignorante marito, ab ejusmodi viris, aut juvenibus clam, & noctu frequenter. Barbof. *Pirh. Reiffenst. l. cit. cum Menoch. l. cit. n. 21.* 4. si inhonestam cum alio consuetudinem jactet, aut litteræ amatoriaræ, ejusmodi consuetudinem confitentes, fuerint repetæ. Menoch. *n. 29. cum cit. §. si vir, & mulier inveniantur soli in loco abdito se mutuo osculantes, & amplexantes. Abb. in c. præterea 27. n. 2. de Testib. Sanch. l. 10. de Matr. D. 12. n. 46. § 47. Pirhing n. 13.* 5. si xenia, & munera sibi invicem miserint. Sanch. *n. 48. Pirh. n. 13. cit. fin.* Sed licet ex his, & similibus actibus magna adulterij fiat præsumptio, nisi tamen alia concurrant adminicula, crimen hoc ad poenam ordinariam infligendam non satis probant. Unde relinquendum erit prudentis Judicis arbitrio, examinare, quam vim probandi in casibus particularibus quævis ex dictis præsumptionibus habeat. Wesenbec. *ad ff. ad Leg. Jul. cit. n. 17. Brunnem. ad Auth. cit. n. 3. & alii ab his relati putant, consulto ferè facturum Judicem, si reo, crimen in Judicio non confesso Ordinariam poenam non irroget.*

Quæritur 10, quis sit Judex competens respectu criminis Adulterij? R. h. videndum, an de eo crimine agatur criminaliter, an civiliter tantum. Si primum, distinguendum est inter poenam Legalem, seu Capitalet, quæ per *l. quamvis 30. ff. ad Leg. Jul. de Adult.* constituta est, & inter alias, quæ iisdem infligi possunt, & solent. Poenam capitalem Adulteris infligendam solus Judex Sæcularis potest discernere; quia Ecclesiasticus causas sanguinis tractare non potest. Vall. *hic §. 1. n. 5. fin. Schambog. n. 3. Reiffenstuel n. 41.* Cæteras infligere potest etiam Judex Ecclesiasticus prout liquet ex *c. perniciosam 1. de Offic. Ordin. cum enim adulterium injuriam inferat Sacramento, Sacilegium quoddam est, & nominatur, l. quamvis cit. ac proinde erit crimen mixti tori, & inter Judicem Ecclesiasticum, ac Sæcularem locus præventioni dabitur. Abb. *in c. tua 5. de Procurat. n. 6. Clar. §. fin. q. 37. n. 3. Barbof. in l. soluto 2. ff. solut. matr. p. 1. pr. n. 139. Haunold. tom. 5. tr. 1. n. 340. Pirhing hic n. 10. Scham-**

Schambog, n. 3. Wiestner n. 57. Reiffenstuel n. 42.

96 *Si secundum*, distinguendum iterum est, an agatur ad Divortium, & separationem conjugum quoad thorum, & cohabitationem, an verò de causa Dotis, & Donationis propter nuptias. *Si prius* Judex competens est solus Ecclesiasticus c. ad hęc 1. ut lit. non contes. c. tue 5. §. si verò de Procurat. c. porro 3. & c. seq. de Divort. Clar. S. fin. q. 37. n. 3. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 7. §. 6. n. 8. Sanch. l. 10. de Matr. D. 8. n. 15. Haun. l. cit. n. 341. Valens. hic §. 1. n. 3. Pirhing n. 10. Schambog, n. 3. Reiffenstuel n. 39. Ratio est, quia tunc agitur de sublata obligatione conjugum quoad thorum, & cohabitationem, quæ cum oriatur ex Matrimonio, quod inter fideles Sacramentum est, Spiritualis est. *Si posterius*, videndum, an de causa Dotis, aut Donationis propter nuptias agatur principaliter, an incidenter solum, quod scilicet causa illius incidat in causam divortii. *Si principaliter* de ea agatur, cognitio illius propria erit fori Secularis. *Si incidenter*, pertinebit & ipsa ad Judicem Ecclesiasticum, ex generali principio, quod Judex, qui competens est respectu causæ principalis, etiam cognoscere possit de incidente, modò is Jurisdictionis, quam causâ incidens exposcit, non sit incapax. Videantur dicta Libr. 2. Tit. 10. n. 8. §. seqq.

57 *Quæritur II.* an vir, qui contra uxorem, aut uxor, quæ contra virum instituit actionem criminalem Adulterii ad publicam ejus punitionem, hoc Judicio finito, agere de adulterio possit civiliter ad divortium instituendum, seu ad thori separationem, & amissionem Dotis, vel Donationis propter nuptias; aut vice versa, finito Judicio Civili, vir uxorem, & hæc virum adulterij criminaliter accusare? *Responsum negativè.* Ita Abb. in c. tue 5. de procurat. n. 5. Sot. in 4. dist. 37. q. un. art. 3. ad fin. Corp. Barbof. ad l. 2. p. 1. pr. n. 138. §. seq. ff. solut. Matr. Sanch. l. 10. de Matr. c. 8. n. 19. Pirhing hic n. 11. & probatur ex l. quod s. c. cum ff. de Injur. ubi in fine dicitur, *Planè si actum est publico Judicio, denegandum est privatam; similiter ex diverso*, quando scilicet utrumque ad vindictam tendit juxta Gloss. fin. ibid. atqui utraque hæc

actio, ex adulterio competens, tam criminalis, quam civilis, tendit ad punitionem Adulterii, licet prior ad vindictam publicam, posterior ad privatam; nam quamvis Divortium propriè non sit poena, sed prosecutio juris, quod conjux innocens acquisivit ob alterius conjugis adulterium, tamen quoad hanc actionem separatio quoad thorum, & cohabitationem censetur, & appellatur poena, quia ea petitio non pertinet ad compensandum rei familiaris damnum, sed potius instituitur in poenam ingratitude, & fidei conjugalis violatæ: & ideo c. tue cit. fin. actio tendens ad Divortium vocatur *Mixta inter Civilem, & Criminalem*: criminalis enim quodammodo est, quatenus tendit ad Divortium instituendum; Civilis autem, quatenus tendit ad Dotis amissionem, quæ tamen etiam poena quædam est, licet applicanda actori. Sanch. n. 19. cit. fin. Pirhing n. 11.

Aliud verò est dicendum, si insti- 98 tuatur Actio Civilis, directè tendens ad interesse, seu jacturam rei familiaris compensandam; ea enim non præjudicat criminali: & hinc finito uno Judicio, alterum institui potest. Et in hoc sensu intelligenda est l. un. C. quand. Civil. act. Sc. ubi deciditur actionem Civilem non præjudicare criminali; nam Civilem Actionem ibi Imp. appellant eam, quæ est *de re familiaris*, & poenam principaliter non intendit. Porro hoc casu etiam non refert, quænam actio prius intentetur, prout expressè habetur l. un. cit. & hinc si quis alicui furripuit rem suam, potest dominus ejus contra furem agere vel civiliter ad compensationem damni illati, vel post illam obtentam criminaliter ad publicam vindictam, nec una actio per alteram tollitur. Pirhing n. 11. cit. Non potest tamen utraque simul intentari in eodem Judicio, ut notat Gloss. in l. un. cit. v. utraque; quia cum actio criminalis sit dignior, & major, quam Civilis, non possunt simul æquè principaliter cumulari: æquè principaliter, inquam; quia nihil impedit, quominus actor, quando principaliter instituit actionem criminalem, accessorie possit petere compensationem damni in re familiaris. Sanch. l. cit. n. 19. pr.

De Crimine Incestus, Sacrilegij Carnalis, & Peccato contra Naturam.

S U M M A R I U M.

99. Definitio Incestus?
 100. Casus, in quibus non committitur.
 101. Est gravius crimen Adulterio.
 102. &c. Pœna in foro Sæculari.
 105. &c. Pœna in foro Canonico.
 107. Definitio, & Divisio Sacrilegij.
 108. &c. Pœna Sacrilegij carnalis.
 111. Quale peccatum sit, & quâ pœnâ afficiendus Christianus peccans cum Infideli?
 112. Sodomie definitio, & divisio.
 113. &c. Pœna Sodomie perfecta in foro Sæculari.
 115. &c. Pœna ejusdem in Jure Canonico.
 117. Pœna Sodomie imperfecte.
 118. Bestialitatis.
 119. Mollitiei.

99 **Q**Uæritur 1. quid sit Incestus? **1.** est coitus, sive concubitus inter personas consanguineas, vel affines, Jure prohibitas contrahere Matrimonium *can. Lex illa 2. §. cum ergo ꝑ. incestus caus. 36. q. 1. Tholof. Syniagm. l. 36. c. 7. n. 1. Bajard. ad Clar. §. incestus n. 1. Azor p. 3. l. 3. c. 9. not. 2. Farin. prax. crim. q. 149. n. 4. §. 5. Illung Theol. pract. tr. 4. D. 1. n. 59. Vallenf. hic §. 3. n. 1. Engl n. 29. Pirh. n. 64. König n. 20. Schambog. n. 21. Wiestner n. 58. Reiffenstuel n. 65. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 46. Dixi inter consanguineos, & affines Jure prohibitos, intellige, propriè dictos, & quarto, vel proximiori gradu conjunctos post Concil. Later. rela um c. non debet 8. ꝑ. prohibitio de consang. & affinit.*

300 **Et** hinc crimen incestus propriè non committit, ac proinde non hujus, sed aliamitiori pœnâ castigandus est. **1.** qui carnaliter peccat, aut conjugium inuit cum consanguinea suæ Sponsæ, quam nondum cognovit carnaliter; quia inter ipsos nondum intercedit Affinitas, seu quasi affinitas, seu Impedimentum publicæ Honestatis. *Covar. p. 2. de Sponsal. c. 6. §. 8. n. 4. Engl hic n. 31. Wiestn. n. 59. Reiffenstuel n. 67.* **2.** qui carnaliter delinquit cum Cognata legali per Adoptionem, vel Arrogationem; quia hæc ejus consanguinea propriè non est. *Azor p. 3. l. 3. c. 9. q. 4. Farin. q. 149. n. 46. Pirhing n. 67. Engl n. 31. Schambog. n. 23. Wiest. n. 60. Reiffenstuel n. 67.* **3.** qui peccat cum cognata Spirituali ex Baptismo, vel Confirmatione, etsi gravius peccet, quàm prior. *Clar. §. Incestus n. 4. Azor q. 3. Farin. n. 50. cum reliquis suprâ.* **4.** qui carnaliter delinquit cum consanguinea collateralis, vel affine, in quinto, vel ulteriori gradu conjunctâ; quia impedimentum consanguinitatis, & affinitatis per c. non debet cit. ad quartum gradum restrictum est. *Farin. n. 57. Wiestner n. 61. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 46.* **5.** qui com-

mercium carnale habet cum duabus, inter se tertio, vel ulteriori gradu conjunctis; quia juxta *Trid. sess. 14. c. 4. de Reform.* Affinitas ex copula fornicaria se tantum extendit ad secundum gradum. *Gutier. l. 1. qq. Can. c. 23. n. 3. Barbol. ad Trid. c. 4. cit. n. 12. Engl bien. 30. cum cit.*

Dub. 1. quam grave hoc crimen Incestus sit? **1.** est gravius Adulterio *can. adulterij 11. caus. 32. q. 6. l. si adulterium 38. §. nonnunquam 3. ff. ad Leg. Jul. de Adult. Farin. q. 149. n. 1. præferim si committatur inter Ascendentes, & Descendentes; nam inter hos coitum etiam bruta animalia detestantur, & averfantur, ut Aristoteles *Hist. anim. libr. 5. Plin. Hist. nat. l. 8. c. 42. Boër. decif. 518. n. 2. & alij ostendunt.* Hinc gravissimæ pœnæ huic sceleri ab utroque Jure sunt constitutæ.*

De Pœna, quæ infligi debet in foro Sæculari, controversia est inter DD. quod in *Consi. Carol. V. art. 117.* observandum quoad hoc dicatur Jus Imperiale; in isto autem certa pœna, quæ incestus puniatur, expressa non sit: hinc plerique dicunt, Jure Civili Incestui etiam Simplici infligendam eandem pœnam, quæ infligitur Adulterio, ob *l. si adulterium cit. pr. ibi, Id enim, remoto etiam adulterio, eventret.*

Dub. 2. quæ pœna hodie in foro Sæculari infligatur Incestui? **1.** esse distinguendum, an commissus incestus sit sub velamine conjugii, an sine illo. Si primum, nuptias incestuosas scienter contrahentes, si honestæ conditionis personæ sint, puniuntur privatione dignitatis, confiscatione bonorum, quæ liberis legitimis, siquos habent, aliâ fisco, sunt applicanda, & exilio; si autem personæ viles, etiam fustigatione *Autb. incestas C. de incest. & inutil. nupt. Farin. q. 149. à n. 122. Haum. tom. 6. de l. & I. tr. 2. n. 349. Vallenf. hic §. 3. n. 3. Engl n. 33. Pirhing n. 65. Wiestner n. 64. Reiffenstuel n. 71.* Intelligi autem hoc debet, si hujusmodi nuptiæ contractæ non sint inter personas, inter quas

quas commissus incestus etiam sine velamine conjugij poenâ mortis afficitur; nam si hoc factum fuisset, multò magis poenam mortis mererentur, qui sub velamine conjugij hujusmodi incestum commiserunt. Addidi etiam scienter; nam qui ignoranter contraxit incestas nuptias, si bona fide, ut culpâ, ita & poenâ caret, si ex culpabili negligentia in impedimento inquirendo, minus arbitrio Judicis puniendus est: sicut etiam puniri debet, qui ab initio bona fide contraxit, sed postmodum detecta consanguinitate, vel affinitate, nihilominus perseveravit. Gloss. in Clem. un. V. scienter de Consang. Clar. §. incestus n. 9. Vall. §. 3. n. 3. §. qui verò.

104 Si secundum, videndum, an Incestus conjunctus cum adulterio sit, an sine illo. Si prius, non minùs, quàm adulterium poenâ gladii coercetur. Clar. §. incestus n. 2. Haun. n. 346. Wiestner n. 63. Si posterius, poena pro varietate circumstantiarum varia est. Et quidem si inter Ascendentes, & Descendentes perpetratus sit, mortis, & gladij ferè poenâ afficitur. Host. in Summ. b. tit. n. 12. Bajard. ad Clar. §. cit. n. 3. Farin. q. 149. n. 61. & seqq. Haun. n. 347. Wiestn. n. 62. Reiffenstuel n. 70. Eadem poenâ incestuosum concubitum, commissum inter fratrem, & fororem, plectendum volunt Menochius, & alii quidam apud Haun. n. 348. & docet praxis quarundam Provinciarum. In alijs Provincijs rei Incestus, commissi in gradu primo collateralis, sustigari, seu virgis coesi perpetuò relegantur. Barlich. p. 4. concl. 33. n. 5. & 12. Carpov. pract. crim. q. 73. a n. 11. Stryck. Us. mod. Pandect. tit. ad Leg. Jul. de Adult. §. 39. Haun. n. 348. Reiffenstuel n. 70. apud quos videri potest de Poena incestus commissâ inter Consanguineos collaterales in secundo, & ulteriori gradu, & inter Affines.

105 Dub. 3. quæ poenæ in incestuosos sint late de Jure Canonico? R. hoc Jure, si istius criminis reus sit Clericus, præsertim si jungatur adulterium, est deponendus, & Beneficio privandus arg. can. si quis 10. & seqq. dist. 81. Clar. §. Incestus n. 2. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 6. §. 8. n. 3. Farin. q. 149. n. 34. & 35. Vallens. §. 3. n. 4. Engl. 32. Pirhing n. 66. Wiestner n. 65. Reiffenstuel n. 74.

106 De Laico eodem Jure tres casus sunt distinguendi. Nam 1. in Incestu quocunque perseverans, donec satisfecerit, jubetur excommunicari can. de his, qui 9. caus. 35. q. 2. 2. si maritus peccaverit cum consanguinea uxoris suæ, aut hæc cum consanguineo mariti privantur jure exigendi debitum conjugale c. si quis 1. c. transmissæ 3. de eo, qui cognovit &c. & R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

olim prohibebantur, conjuge mortuo, contrahere Matrimonium cum alio, vel alia can. si quis cum matre 5. caus. & q. cit. & c. si quis cit. quod tamen alterum per consuetudinem modò est derogatum. 3. qui incestas nuptias scienter contraxit, præterquam quòd tale Matrimonium invalidum sit, ipso facto Excommunicationem incurrit. Clem. un. de Consang. & à conjugio cum alia licetè ineundo impeditur can. qui propinquam 4. q. cit. Farin. q. 149. n. 142. Engl. hic n. 33. Pirhing n. 66. Wiestner n. 65. Reiffenstuel n. 72. & 73.

Quæritur 2. quid, & quotuplex sit Sacrilgium carnale? R. hoc crimen dupliciter committi potest, scilicet violatione loci DEO consecrati, quod fit effusione feminis in loco Sacro, ita, ut polluat Ecclesia: de quo dictum est Libr. 3. Tit. 40. n. 68. & 81. & violatione personæ DEO dicatæ per Votum Continentiæ. Hujus species est fornicatio, five coitus cum Moniali, per Continentiæ Votum DEO consecratæ can. sciendum 37. caus. 27. q. 1. & l. si quis 10. c. de Episc. & Cler. Imò, ut Abb. in c. Monasteria 8. de Vit. & Honest. n. 9. Decian. tr. crim. l. 6. c. 20. n. 1. Farin. q. 146. n. 6. notant, Monialis violatio etiam Adulterij, & Incestus rationem habet, quod committatur in Sponsam DEI, qui Pater noster est. Quare meritò Ecclesia, ut gravissimum hoc scelus impediatur, Claustrum Monialium introduxit, aliasque invenit cautelas, ut viri à Virginitate, & aliarum mulierum DEO sacratarum congressu, colloquio, & aspectu removerentur.

Dub. 1. quæ sit poena Sacrilgij Carnalis? R. cum distinctione; nam fornicatio Religiosi professi, & Clerici, in Sacris constituti, cum soluta, licet ratione Voti Castitatis, annexi SS. Ordinibus, verè sit Sacrilgium ut docet Azor p. 3. l. 3. c. 4. q. 8. fin. Pirhing hic n. 68. & propterea hæc circumstantia, tanquam mutans speciem, in Confessione necessariò exprimentanda sit. Engl. n. 40. Wiestner n. 70. Reiffenstuel n. 76. quòd ob Spiritualis conjugij vinculum, quo Ecclesiæ, vel Religioni suæ junguntur, adulterij quodammodo rei fiant. In foro tamen externo, seu contentioso non censetur nec punitur ut Sacrilgium, sed ut Simplex Fornicatio tantum. Clar. §. Fornicatio n. 18. Farin. q. 146. n. 30. Pirhing hic n. 68. Schambog. n. 24. Magnif. P. Schmier p. 3. de Delict. c. 2. n. 51.

Gravius utroque Jure animadvertitur in Sacrilgij commisso cum Moniali. Nam Jure Civili is, qui Matrimonium cum Moniali attentavit, vel alias illam corrupit, plectendus est poena capitali, seu mortis, & bona ejus Monasterio, in quo

corrupta Monialis degebat, applicantur *l. si quis 5. C. de Episc. & Cler. Novell. 123. c. 43.* Hodie poena quidem capitalis remansit, ut tradunt Menoch. *de arbitr. cas. 389. n. 27.* Tambur. *de Jur. Abbatiss. D. 11. q. 2.* Barbos. *in c. sicut 2. de Privil. n. 3.* bona tamen sic punitorum, saltem quando Raptus, aut violentia non intervenit, non Monasterio, aut Fisco, sed delinquentis hæreditibus relinqui solent juxta *Auth. bona damnatorum C. de Bon. proscript. Farin. q. 146. n. 1.* Reiffenstuel *n. 79.*

110 Jure Ecclesiastico Sacrilegus corruptor Monialis, si Laicus sit, excommunicatur; si Clericus, privatur Beneficio, & depositus ab Ordine ad agendam poenitentiam detruditur in Monasterium *can. si quis Episcopus 6. can. si qua Monachorum 28. fin. caus. 27. q. 1.* Menoch. *cas. 389. cit. n. 24.* Farin. *n. 24. § 26. Pirhing n. 68. Engl n. 41. Schambog. n. 24. Reiffenstuel n. 80. § 81.* ipsa verò Monialis, se violari passa, aut detrudi debet in Monasterium arctius cum rebus suis, aut mancipari perpetuo carceri *can. impudicas 11. can. Virgines 25. can. si qua Monachorum 28. can. si quis rapuerit 30. caus. 27. q. 1.* Farin. *n. 12.* Imò sunt, qui sanctiones Imperiales, quibus poena capitalis secundum dicta *n. præc.* sceleris huic statuitur, putant canonizatas esse per *can. si quis rapuerit cit. & can. si quis non dicam 3. caus. 36. q. 2.* Sed melius negatur; quia uterque *can. cit.* textus in Decreto relatus est à Gratiano ex Jure Civili; cons. non aliam auctoritatem, quam ipsæ Leges Civiles, unde desumpti sunt, habet, adcoque Juris Civilis tantum, non verò Ecclesiastici.

111 Dub. 2. quale peccatum sit, & quali poena afficiendum sit commercium carnale viri Christiani cum femina Judæa, vel Pagana, aut vicissim viri Judæi, vel Pagani cum femina Christiana? *34.* crimen hoc à Simplici fornicatione non differt: quia tamen magna irreverentia, & injuria Legi, ac nomini Christiano per illud inferitur, graviore, quam alia Simplices Fornicationes poenâ plectendum est, præsertim si conjugij velamen accedat; tunc enim adulterij vicem crimen hujusmodi obinebit *l. nequis 6. C. de Judæis: & cons. adulterij poenâ, mitiori tamen, quam capitali, plectendum est. Clar. §. Fornicatio n. 26. Menoch. de arbitr. cas. 290. n. 9. Farin. prax. crim. q. 193. n. 3. Haun, tom. 6. de l. § 1. tr. 2. n. 580. Pirhing bic n. 79. Wiestner ibid. n. 78.*

112 Quæritur 3. quotuplicis generis sit peccatum contra naturam? *35.* est triplicis maxime generis, videlicet Sodomia, Mollities, & Bestialitas. Sodomia, à Sodomis accepto nomine *Gen. 19. v. 5.* aliquando accipitur genericè, prout omnem

libidinem contra naturam includit; ali- quando specificè: & eatenus duplex est, Perfecta, & Imperfecta. Perfecta est coitus contra naturam inter duos, non servato debito sexu, sicut contingit, quando concumbit mas cum mare, femina cum femina, ut ex textu *Gen. cit. & can. usus 14. caus. 32. q. 7.* sumitur: propter quod vitium, igne de celo descendente, quinque civitates combustæ sunt. *Gen. l. cit. Imperfecta* est concubitus maris cum femina, non servato debito vase: committique peccatum hoc potest etiam cum propria uxore, *Pirhing bic n. 69. Schambog. n. 25. Reiffenstuel n. 88.* Mollities est, quæ homo voluntariè seipsum polluit, Bestialitas est coitus cum bruto; quod, quamvis diversæ speciei sit brutum, cum quo sit coitus, specie tamen diversum peccatum per hoc non efficitur; quia est eadem formalis ratio turpitudinis, quæ consistit in hoc, quod copula habeatur cum re diversæ speciei. *Azor p. 3. l. 3. c. 22. q. 1. Pirhing bic n. 73. Schambog. ibid. n. 27.*

Dub. 1. quæ sit poena Sodomiz pro- priè dictæ, statuta per Jus Civile? *36.* hoc Jure crimini isti statuta est poena mortis, prout patet ex *§. item Lex Julia 4. Inst. de Publ. Judic. l. cum vir 31. C. ad Leg. Jul. de Adult. & Novell. 77. c. 1. §. 2.* quæ poena hodie ferè ubique recepta, sic exasperata est, ut hodie ejus criminis rei vivi, aut eorum saltem morte punitorum cada- vera igne comburentur. *Clar. §. Sodomia n. 4. Azor l. 3. c. 19. not. 1. Farin. q. 148. n. 7. Haun, tom. 6. tr. 2. n. 576. Pirhing bic n. 70.* quam Sodomitas comburendi consuetudinem observari etiam voluit Carolus V. *Const. crim. art. 116.* Habetque poena hæc locum tam in agente, quam in pariente, nisi huic vis interatur, *Clar. Pirh. l. cit.* Insuper ejusmodi criminosis etiam ante accusationem, & condemnationem ipso Jure infames sunt *l. cum vir cit. & ibi Gloss. V. infames, rerumque suarum, filio cedentium, dominio ipso Jure privantur c. cum secundum 19. de Heret. in 6. Gloss. ibid. V. perdant, Pirhing n. 70. Reiffenstuel n. 86. § 87.* quod tamen ultimum non ubique usu receptum notant, *Clar. §. Sodomia n. 6. Farin. l. cit. n. 15.*

An verò poenæ istæ extendendæ sint, etiam ad eos, qui crimen istud nefandum solummodo attentarunt, controversum est apud DD. Affirmant hoc aliqui apud *Farin. q. 148. cit. n. 56.* Sed contrarium cum eodem *Farin. n. 64. tenent Clar. §. Sodomia n. 8. Menoch. cas. 286. n. 28. & alij,* ex quorum doctrina ob crimen Sodomiz non consummatum, etiam si ad actum proximum perventum sit, non debet imponi poena mortis, sed alia extraordi-

ordinaria Judicis arbitrio, & mitior arg. l. sollicitatores 1. §. qui puero 2. ibi. Perfecto flagitio, puniatur capite. imperfecto, in insulam deportatur, ff. de extraord. crim.

115 Dub. 2. quæ huic crimini poena statuta sit Jure Ecclesiastico? R. hoc Jure flagitij istius nefandi reus, si Laicus sit, à fidelium communione, donec condignam poenitentiam egerit, penitus est excludendus c. Clerici 4. fin. de Excess. Pralat. & si conjugatus sit, conjux innocens non secus, ac ob adulterium ab eo potest divertere arg. can. omnes 7. caus. 32. q. 7. & dictum est Libr. 4. Tit. 19. n. 103. Clericus verò per c. Clerici cit. Beneficio privatus, & ab Officio, atque Ordine Clericali depositus, detrudendus est in arcum Monasterium ad agendam poenitentiam. Quam poenam auxit S. Pius V. Const. incipit Horrendum edita 3. Sept. 1568. ubi statuit, ut Clerici quicumque, Sodomiam exercentes, omni privilegio Clericali, Officio, Dignitate, & Beneficio Ecclesiastico privati, & per Judicem Ecclesiasticum degradati, tradantur Curia, seu potestati Sæculari, afficiendi poenis, quæ in Laicos hujus criminis reos per Leges sunt constitutæ. Quæ poena privationis privilegiorum Clericalium tamen ut incurratur, duo requiruntur. 1. ut Sodomia sit consummata, eaque non semel, sed iteratò, ut notant Azor p. 3. l. 3. c. 19. q. 2. & duabus seqq. Quarant. V. Sodomiam in Addit limit. 4. Suar. de Censur. D. 31. sect. 4. n. 21. Barbof. in c. Clerici cit. n. 7. & 8. Pirhing hic n. 72. v. præterea, Reiffenstuel n. 92. ibid. 2. ut lata sit sententia condemnatoria Judicis, vel saltem declaratoria criminis. Azor q. 5. Quarant. limit. 5. Suar. n. 22. Pirhing n. 72. cit. quia nemo tenetur exequi poenas in seipsum. Addit Quarant. l. cit. ex Tolet. & Henric. dictam Constitutionem quoad forum internum conscientia in praxi receptam non esse, sed tantum respicere forum externum.

116 An verò Sodomita, si interim celebret, vel ministret in Ordine, Irregularitatem incurrat, dubitari potest. Videtur distinguendum. Si notorius sit, quia ab executione Ordinis suspensus est, illam incurrit: nec poterit in hac Irregularitate cum ipso dispensare, nisi solus Papa, vel cui iste potestatem dispensandi in illa specialiter committit. Azor c. 19. cit. q. 6. Pirhing n. 71. Contrà, si sit Sodomita occultus; nam quia iste nec ab homine, nec à Jure suspensus est, etsi antè peractam poenitentiam celebret, Irregularitas non efficitur. Navar. Man. c. 27. n. 249. Azor q. 7. Quarant. limit. 1. ubi rationem reddit; quia Irregularitas hæc non

provenit ex D. licito, sed ex infamia, & scandalo, quæ ex delicti notorietate oriuntur hæc autem cessat, quando Sodomia est occulta, ergo &c. Contrarium tamen tenent Diaz præf. can. c. 90. in addit. V. detrudatur. Lit. B. Clar. V. Sodomia n. 5. Farin. q. 148. n. 27. qui volunt, quod Sodomita occultus, etiam peractâ poenitentia, sit suspensus ab Ordinis executione, ideòque si interim celebret, fiat Irregularis, in qua tamen Suspensione, & Irregularitate hodie ex concessione Trid. dispensare possit Episcopus.

Dub. 3. quæ sint poenæ reliquorum peccatorum contra naturam, quæ n. 112. relata sunt? R. 1. Sodomiam imperfectam, seu concubitus maris cum femina extra vas naturale, Clar. §. Sodomia n. 2. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 7. §. 5. Menoch. de arbitr. cas. 286. n. 33. & seq. Farin. q. 148. n. 35. ordinaria Sodomitarum poenâ castigandum, variarum Provinciarum praxi allegata, contendunt. Sed Sylv. V. Luxuria q. 1. Azor p. 3. l. 2. c. 20. q. 4. Tann. 2. 2. D. 3. q. 3. dub. 7. n. 149. Pirhing hic n. 66. fin. Reiffenstuel n. 88. ibid. & aij probabilis docent, hanc imperfectam Sodomiam non ordinariæ, sed extraordinariæ, & mitiori poenæ subjacere arg. l. sollicitatores 1. §. qui puero 2. ff. de Extraord. crim. ibi. Perfecto flagitio, puniuntur capite. Ratio est, quia etsi ad peccatum Sodomia meritò reducatur, indeque tanquam species distincta in Confessione necessarîo explicanda sit, tamen quia saltem adest adhuc debita diversitas sexûs, perfecta Sodomia, sed minus aliquod peccatum est; ac propterea poenis Sodomia ordinarijs non subjecta, præsertim cum in poenis benigniora sint amplectenda.

2. Bestialitatis rei, instar verorum Sodomitarum, in Constit. Carolin. art. 116. morte plectendi, & comburendi dicuntur: quod aliquando vivis, plerumque ad evitandam desperationem capite plexis fieri solet: & iisdem flammis consumitur etiam brutum ad imitationem Legis Veteris Lev. 20. v. 15. ne tam horrendi flagitij memoria, & vestigium ullum inter homines extet. Clar. §. Fornicatio n. 27. Menoch. de arbitr. cas. 286. n. 31. Farin. q. 148. n. 46. Haun. tom. 6. de l. §. 1. tr. 2. n. 576. Pirhing hic n. 73. Wiestner ibid. n. 77.

3. Peccatum Mollitiei, quia clanculum, & secretò exerceri solet, ad forum contentiosum vix unquam deducitur: cum autem deducitur, extraordinariâ v. g. relegationis, aut fustigationis poenâ coercendum censet Damhouder. prax. crim. c. 96. n. 6. Haun. l. cit. 525.

Engl. hic n. 28.